ווערטער:
קלאָר און וואַרים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאָס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST.

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג 4.24
זון אונטערגאנג 8.27

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאָג

Vol. 21, No. 107. Tues. June 2, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאָג דינסטאג יז׳ סיון, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY JUN 8 1931 ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATIONS

שטייערן געהעכערט אויף 78 מיליאָן דאָל.

אגב - אורחא

פון מארק

א שול־קאָנצערט וואָס איז געווען אנדערש

די וואָס באזוכן די קאנצערטן וואָס ווערן פון צייט צו צייט דורכגעפירט פון די אידישע שולן, — מאכט ניט אוים פון וועלכן טיפּ, פון דער תלמוד־תורה ביז דער לינקסטער קאמוניסטישער שול, — ווייס גוט, ווי ענלאך זיי זיינען איינער אויף דעם צווייטן: אין אלע פאלן שפּיגלען זיי ניט אָפּ די שול און די קינדער וואָס לערנען דאָרטן, נאָר די שול־סביבה, די טוער פון דער באטרעפנדיקער שול ריכטונג.

מען קלייבט נעמלאך אויס די קינדער מיט די בעסערע אדער ערגערע דעקלאמאַטאָרישע פעאיקייטן, מען מושטירט זיי חדשים לאנג זיי זאָלן מיט פּאַטאָס אויס־דריקן די מיינונגען פון די שול־טוער אדער לערער, און יענע טוען עס דערנאָך בפני קהל ועדה, ווי א בעסערער אדער ערגערער גראמאפאָן, — צום גרויסן פארגעניגן פון די זעלבע טוער און לערער.

איז דאָס א רעליגיעזע תלמוד תורה, גראמאפאָנעווען די קינדער וועגן רעליגיע. איז עס א נאַציאָנאליסטישע שול, "מאקא־בייעווען" די קינדער מיט ל״ג בעומר ביקסלאך. איז עס א אידישיסטישע שול, שווערן די קינדער טריהייט צום אידישיזם לויט זשיטלאָווסקיס טעאָריעס. איז עס א פּועלי־ציוניסטישע שול, חלוצ׳עווען די קינדער. איז דאָס א סאציאליסטישע אדער קאָמוניסטישע שול, דערציילן אייך די קינ־דערישע דעקלאמאטאָרן, ווי זיי וועלן מיט שווערדן און מיט ביקסן חרוב מאכן די אומגערעכטע וועלט און וועלן אויסבויען אויף די חורבות א נייע, יושר׳דיקע וועלט.

דאָס זיינען, מיט איין וואָרט, די באַרימטע "באר מיצווא ספּיטשעס", צי זיי זיינען רעליגיעזע, ניט־רעליגיעזע, צי אנטי רעליגיעזע.

**

איך האָב דערפאר ניט ליב די אידישע שול־קאָנצערטן, — איך האָב ניט ליב קיין קינדער וועלכע מען קלעפּט צו בערד צו זיין "קליינע אידעלאך", און מען פירט זיי אריין אין א וועלט וואָס איז זיי לחלוטין פרעמד, און וואָס האָט ניט נאָר צו זיי קיין שייכות ניט, נאָר וואָס אפילו צו דער סביבה פון דער באטרעפנדיקער שול האָט עס בלויז אן אידעאָלאָגישע שייכות, אבער ניט קיין לעבעדיקע: אין פּריוואטן לעבן זיך דאַרף אוים די זעלבע שול טוער אי זדי מייסטע פאלן ניט אין אנקלאנג מיט די אידייען וואָס מען צווינגט ארויף אויף די קינדער.

און איך האָב בטבע ניט ליב קיין "באר מיצווא ספּיטשעס", צי זיי זיינען רעליגיע־זע, צי קאָמוניסטישע.

און איך גלויב, אז מען דעמאראליזירט מיט זיי די קינדער. מען לערנט זיי אוים צו פאלשעווערן און צו פראזירן, צו ריידן איין זאך און צו טאָן וואָס איז דער היפוך צו די רייד.

און מען לערנט זיי צו פלאפלען, — ווייניק פלאפלעריי איז אין אונזער געזעל־שאפטלאכן לעבן, לערנט מען נאָך די דאַ־זיקע מידה די קינדער, כדי אזוי צו פאר־אייביקן די פלאפלעריי אין אונזער לעבן...

באזונדערס פארדראָסיק איז עס ווען מען טוט עס בנוגע אונזערע אמעריקאנער אי־דישע קינדער, וועלכע זיינען בטבע אמת־דיק און אפנהארציק, — אין דער הינזיכט פארדארבט מען זיי פשוט מיט די אלע סארטן "באר מיצווא ספּיטשעס".

**

די היגע פּרץ־שול איז אין דער הינזיכט ניט געווען אנדערש ווי אלע אנדערע אידי־שע שולן, און אויף אירע קאנצערטן האָט זי גערעכנט פאר א חוב אנצודרייען די קינדער צו דעמאָנסטרירן דעם נאציאָנא־ליזם און ראדיקאליזם פון א באשטימטער מארקע, וואָס איז כאראקטעריסטיש פאר דער אידעאָלאָגיע פון דער נאָענטער שול סביבה.

און איך האָב דערפאר די פּרץ־שול קאָנ־צערטן ניט ליב געהאט, פונקט ווי אלע אנ־דערע אידישע שול קאָנצערטן.

אבער דער 17טער יובילייע און 7טער גראדואירונג קאָנצערט דורכגעפירט פון דער פּרץ־שול לעצטן זונטאָג איז פאר מיר, פונקט ווי פאר אנדערע שול־טוער וואָס זיינען מיט דער זעלבער מיינונג וואָס איך בנוגע דער פראגע, געווען אן אנגענעמע איבעראשונג.

ס׳איז געווען א פּשוט׳ער קינדער קאָנ־צערט, — בלויז קינדערשע ווירקלאכקייט און קינדערשע פאנטאזיע, וואָס איז פאר קינדער ניט ווייניקער ווירקלאך, ווי די ווירקלאכקייט אליין.

ס׳איז געווען א קאָנצערט פון געזונטע, נארמאלע קינדער, אויף וועמעס פּליימעס מען האָט ניט אָפּגעשעפּעט מיט גוואלד די הויקערס פון די טאַטעס.

און צו פארפילן דאָס בילד, איז דאָ גע־ווען אפילו אן ענגלישער איינאקטער, דורכגעפירט פון די קינדער פון דער ענג־ליש־אידישער טאָג־שול, — אן ענגלישער איינאקטער אויף א קאָנצערט פון א אידי־שער שול, אזא אפּיקורסות!

די אידישע שול האָט זיך דערפילט אזוי פעסט, אז זי האָט ניט מורא געהאט צו אנערקענען די ראָל וואָס ענגליש שפּילט אינ׳ם לעבן פון די קינדער!

און דאָס האָט מיך באוואוינגן צו שרייבן די דאָזיקע עטלאכע ווערטער.

**

נערעכט איז געווען איינער פון די באַ־גריסער שפּעטער אין אוונט ביים גראדואַ־רונג באנקעט, ווען ער האָט, באַטאָנענדיק אָט דעם דאָזיקן פאקט, אין אים געפונען א באווייז, אז די אידישע שול הויבט זיך אָן צו נארמאליזירן, און זי ווערט מער אן אויסדרוק פון געזונטן לעבן, ווי פון קריגע־לאכער נערוועזער מורא פאר אונטערגאנג.

און, ווי עס זעט אוים, זיינען די שול־טוער אליין געוואָרן רייף צו דער לאגע, אויב אייניקע פון זיי האָבן נעקאָנט באַ־מערקן אָט די ענדערונג און די אנדערע זיינען פארבליבן צופרידן, כאָטש מען האָט פארפעלט צו קיצלען אויפ׳ן חשבון פון די קינדער זייערע אייגענע געפילן.

אדרבא, דער קאָנצערט איז געווען, ווי מיר זעט אוים, דער געלונגענסטער אין דער געשיכטע פון דער פּרץ־שול.

און וועגן דעם באנקעט אין אוונט איז

(שלוס אויף דער לעצטער זייט)

פינאנציעלער באריכט ציינגט דעפיציט 75 מיליאָן דאָלאר

רעגירונג זעט פאָראויס נייעם דעפיציט פון ארום 8 מיליאָן דאָ־לאַר פאר לויפנדיקן יאָר. ניט געקוקט אויף אלגעמיינער העכערונג פון שטייערן

אטאווא, יוני 2. — פאר אן איבערגע־פאקטן הויז און גאלערייעס, האָט פּרעמיער און פינאנץ מיניסטער ר. ב. בענעט נעכטן נאכמיטאָג פארגעלייגט זיין ערשטן בוד־זשעט.

ארום 2½ שעה האָט ער גערעדט, און שנעל גערעדט, ארומכאפּנדיק די פינאנצי־עלע לאגע אין לאנד און איר גאנצער ברייט. דאָס בילד איז ניט געווען באזונ־דערס דערמוטיקנדיק, אבער דער פּרעמיער האָט אנגעשלאָגן אן אָפּטימיסטישע נאָט־קע, ווען ער האָט אנגעציינגט, ווי דער עולם האָט זיך אָפּגערופן אויף דעם רוף פאר׳ן "קאָנווערשאָן לאָאן", אנבאַטנדיק 640 מי־ליאָן דאָלאר אנשטאט די 250 מיליאָן דאָ־לאר וואָס די רעגירונג האָט פארלאנגט.

אין פנים פון דעם אלגעמיינעם פאל פון פּרייזן און דער אלגעמיינער דעפּרעסיע, זיינען די רעגירונגס הכנסות שטארק גע־פאלן פאר דעם פארגאנגענעם פינאנציעלן יאָר וואָס האָט זיך געענדיקט מארט 31טן, 1931, בעת אירע הוצאות זיינען געוואקסן. דער רעזולטאט איז, אז די רעגירונג האָט פאר זיך א דעפיציט פון $75,244,973.

פאר דעם לויפנדיקן יאָר וואָלט די אָפּ־געשאצטע הכנסה, אָן די נייע שטייערן, באטראָפן 325 מיליאָן דאָלאר, מיט הוצ־אות פון 430 מיליאָן דאָלאר. דאָס לאָזט איבער א דעפיציט פון 105 מיליאָן דאָלאר, פון וועלכע 20 מיליאָן דאָלאר זיינען קאַפּי־טאל און וועלן געדעקט ווערן דורך א הלואה. פון די איבעריקע 85 מיליאָן דאָל. האָפט מר. בענעט צו דעקן מיט נייע שטיי־ערן די סומע פון $78,175,000 דורך די נייע שטייערן, אזוי אז עס וועט נאָך פאר־בלייבן א לויפנדיקער דעפיציט צווישן 7 און 8 מיליאָן דאָלאר.

דער פּרעמיער האָט אין זיין רעדע אין עטלאכע פאלן אטאקירט די פּאָליטיק פון דער ליבעראלער פארגייענדיקער רעגירונג.

אנאָנסירנדיק די נייע טאריפן, האָט דער פּרעמיער ערקלערט, אז ער האָט באזונ־דערס געהעכערט די טאריפן קעגן די לענ־דער וואָס האָבן אוועקגעשטעלט א הויכע טאריפן וואנט קעגן קאנאדע. די בריטישע אימפּאָרטן, האָט ער געזאגט, וועלן ווייניק באווירקט ווערן פון די נייע טאריפן.

—(::)—

איבעריק גלעזל בראנפן האָט דער פרוי פארשאט

דארא אָסטאָפּאָוויטש האָט זיך נעכטן ארומגעטראָגן מיט א גאנץ ברייטן שמייכל אויף איר פנים, ווען זי איז דערשינען אין פּאָליציי געריכט אויף דער קלאגע, אז זי האָט גע׳גנב׳עט קליידער אינ׳ם ווערט פון ארום זעקס דאָלאר, אין א הויז אויף דזשארוויס עווע.

לויט די דערקלערונגען פון סטעלא טאין און איר פאָטער, וועלכע וואוינען אין 437 דזשארוויס עווע., האָט זיך דארא אריינ־גע׳גנב׳עט אין זייער היים ווען מיס טאין איז ניט געווען אין הויז, און איר פאָטער איז געשלאָפן, און זי האָט ארויס־גע׳גנב׳עט זאכן און אנדערע חפצים. זי האָט אבער פארגעסן איר האנט בייטל אויפן טיש, און דאָס האָט געפירט צו איר ארעסט.

אין פּאָליציי געריכט האָט די אנגעקלאַג־טע געלייקנט די באשולדיקונג.

— וואָס וועט פון דיר זיין וואָס דו גייסט ארום גנב׳ענען ארטיקלען אין וועל־כע דו נויטיקסט זיך אפילו ניט? — האָט דער ריכטער זי געפרעגט.

— אָה, איך וועל אויפהערן טרינקען בראנפן, דאמאלסט וועל איך ווערן א לייט, — האָט זי גענטפערט.

— איך האָב דיר געגעבן דעם בענע־פיט פון א זייער קליינעם צווייפל, ערשט מיט עטלאכע טעג צוריק, אבער דאָס מאָל וועסטו מוזן גיין אין טורמע אויף א מאָנאט צייט, האָט ריכטער געזאָגט.

פארקויף שטייער און פּאָסט טאַ־ריף געהעכערט געוואָרן

וויכטיקע ענדערונגען אין צאָל טאריפן און אין הכנסה שטייערן. פעדעראלע ביישטייערונג פאר עלטער פענסיע געהע־כער צו 75 פּראָצענט

אטאווא, יוני 2. — פּרעמיער בענעט, אנאָנסירנדיק זיין ערשטן בודזשעט אין הויז נעכטן, האָט אנגעצייכנט נייע שטיי־ערן פון וועלכע ער דערוואַרט צו קריגן נייע הכנסה אויף אן ערך פון 78 מיליאָן דאָלאר, כדי צו דעקן די לויפנדיקע דעפּי־ציטן, פאראורזאכט פון פארקלענערטע הכנסות און פארגרעסערטע הוצאות.

די וויכטיקסטע נייע שטייער ענדערונ־גען זיינען:

1. אלגעמיינע רעוויזיע פון צאָל טאריפן. אריין אין קראפט היינט האלבע נאכט.

2. דער פארקויף שטייער איז געהעכערט געוואָרן פון 1 פּראָצ. צו 4 פּראָצענט, מיט פארקלענערטע אויסנאמען. אריין אין קראפט היינט האלבע נאכט.

3. דער הכנסה שטייער סיסטעם איז רע־ווידירט געוואָרן, מיט גרעסערע אויסנאמען פאר קליינע הכנסות, גרעסערע שטייערן אויף מיטעלע און קלענערע שטייערן אויף גאָר גרויסע הכנסות. אויסנאמען פאר פאַ־מיליעס פארגרעסערט פון 3 צו 3½ טוי־זענט דאָלאר. שטייערן אויף הכנסות צווי־שען 10 און 40 טויזנט דאָלאר פארגרע־סערט, און מאקסימום שטייער אויף גאָר גרויסע הכנסות פארקלענערט פון 49 פּראָ־צענט צו 25 פּראָצענט. גייט אריין אין קראפט יולי 1טן.

4. הכנסה שטייער פון קאָרפּאָריישאָנס געהעכערט פון 8 צו 10 פּראָצענט.

5. פּאָסט טאריף אויף אלע בריוו מיט א 2 סענט ראטע (אויסער שטאָטיקע) גע־העכערט צו 3 סענט, פון יולי 1טן אָן.

6. די 2 סענט מארקע אויף טשעקס וועט דארפן צוגעקלעפּט ווערן אויף אלע טשעקס אפילו אונטער 10 דאָלאר, פון יולי 1טן אָן.

7. אן 1 פּראָצענט שטייער אויף אלע אימפּאָרטן, אויסער דעם צאָל טאריף. אין קראפט פון היינט האלבע נאכט.

8 אלע צייטונגען מיט א טיראזש פון איבער 10 טויזנט, אויסער רעליגיעזע, אגרי־קולטורעלע און וויסנשאפטלאכע וועלן צאָלן 1½ סענט א פונט פּאָסט טאריף, אנשטאט 1 סענט.

פּרעמיער בענעט האָט אנאָנסירט, אז די רעגירונג פארגרעסערט איר ביישטייער פאר עלטער־פענסיע פון 50 צו 75 פּראָצ.

די העכערונגען אין טאריפן באציען זיך אויף וואָסערע 200 ארטיקלען, באזונדערס אויף אזעלכע וואָס ווערן אימפּאָרטירט פון די פאראייניקטע שטאטן.

טיי איז איינער פון די ארטיקלען וואָס ווערט באווירקט פון די געהעכערטע טאַ־ריפן.

—(::)—

ה. י. ווײַלדער געערט פון קאַנ. ציוניסטישער ארגאניזאציע

וועט איינגעשריבן ווערן אין גאָלד. בוך

מאָנטרעאל, יוני 2. — דער נאציאָנאַ־לער ראט פון דער קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע, אויף זיין זיצונג לעצטן אוונט, האָט אנגענומען די פאלגנדיקע רע־זאָלוציע, איבערגעשיקט טעלעגראפיש צו מר. ה. י. ווײַלדער, ערן־וויצע פּרעזידענט פון דער ציונ. ארג. (פּרעזידענט פון ד. א. וו.), וויניפּעג!

"מיר דריקן אייך אוים אונזער הארציק־סטע באגריסונג צו אייער 50טן געבורטס־טאָג און מיר ווינשן אייך פיל יאָר פון גע־זונט און נאציאָנאלער אקטיוויטעט.

"אין אנערקענונג פון אייערע לייסטונ־גען פאר אונזער זאך באשליסן מיר איינצו־שרייבן אייער נאָמען אין גאָלדענעם בוך"

רעגירונג וועט צאָלן 5 סענט א בושל פּראַכט אויף ווייץ

לייגט פאָר זיין ערשטן בודזשעט

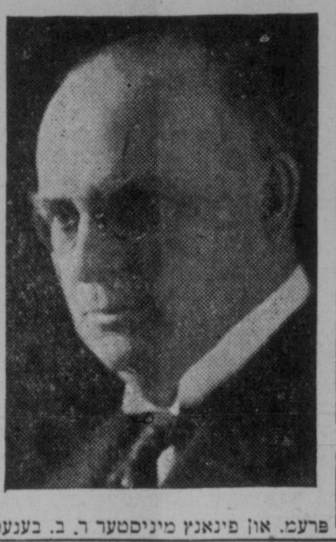

פּרעמ. און פינאנץ מיניסטער ר. ב. בענעט

אטאווא, יוני 2. — איינע פון די וויכ־טיקסטע אנאָנסן וואָס פּרעמיער בענעט האָט געמאכט אין זיין בודזשעט רעדע, איז א סובסידיע פאר די פארמערס אין דער פאָרם פון א פּראַכט טאריף פארלייכטערונג פון 5 סענט אויף יעדן עקספּאָרטירטן בושל ווייץ, וואָס די רעגירונג וועט צאָלן צו די אייזנבאנען פאר די פארמערס. דאָס מיינט אז ווען דער פּראַכט טאריף, למשל, איז 15 סענט א בושל, וועט דער פארמער צאָלן בלויז 10 סענט, און 5 סענט וועט צאָלן די רעגירונג.

די רעגירונג האָט אויך גענומען אין אנ־באטראכט די קוילן אינדוסטריע אין די מאריטימע פּראָווינצן און אין אלבערטא, אסיגנירנדיק די סומע פון 1 מיליאָן מיט 800 טויזנט דאָלאר פאר סובסידיעס.

ריכטער האַלט אָפּ דורכ־פיר פון רעגיסטראַציע

דעטראָיט, מיש., יוני 2 (איטא). — דער פעדעראלער דיסטריקט ריכטער א׳בריין, האָט אונטערגעשריבן א געריכט פּאראָרד־נונג, וואָס האלט אָפּ דעם שטאָט מישיגאן פון דורכצופירן דעם רעגיסטראציע אקט. דער באפעל איז ארויסגעגעבן געוואָרן אויף דער קלאגע פון פּרעד בוטצעל און טעאָדאָר לעווין, און דער ריכטער האָט באשטימט יוני 22טן פאר דעם טאָג ווען גאווערנאָר ברוקער, אטארני דזשענעראל וואָרהיז און קאָמישאָנער פון פּאָלקס זיכערקייט אלאַנ־דער וועלן מוזן אים דערווייזן, פארוואס קיין פּרעלימינארע אינדזשאָנקשאָן קען דעם ביל זאָל ניט ארויסגעגעבן ווערן.

שוועריקייטן שטייען פאַר אויך פאר הונ־דערטער טויזנטער געבארענע אין מישיגאן, ווייל די געבורט רעקארדן זיינען דאָרטן ניט אין ארדענונג און בלויז ד ירעקארדן פון די לעצטע עטלאכע יאָר זיינען אין אר־דענונג.

עס ווערט אָפּגעשאצט, אז נאָענט צו א פערטל מיליאָן מישיגאנער געבארענע וועלן ניט קאָנען צייגן קיין געבורטס צייגנישן.

אלע באאמטע און אגענטן פון דער שטאַטס רעגירונג איז דערווייל פארבאָטן געוואָרן ארויפצוצווינגען דעם אקט.

לויט דעם צווייטן טייל פון דעם אנגע־נומענעם ביל, גלויבט מען, אז אויך נאַ־טוראליזירטע בירגער וועלן זיך מוזן רע־גיסטרירן. עס איז איצט אויך זיכער, אז

צוויי ווינניפּעגער צווישן 4 קאנאדער דעלעגאַטן צו ציוניסטישן קאָנגרעס

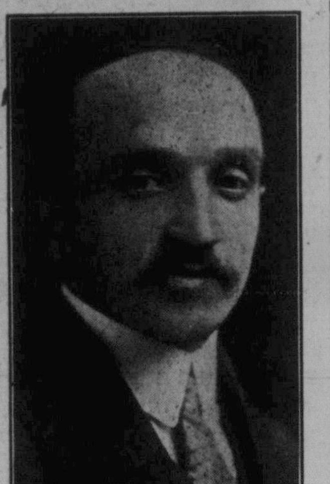

י. העסטרין

רבי א. זילבערשטיין

מאָנטרעאל, יוני 2. — אויף דער זיצונג פון׳ם נאציאָנאלן ראט פון דער קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע דאָ לעצטן אוונט, זיינען דורך אן אויסגלייך מיט די פארשיידענע ציוניסטישע גרופּירונגען דערוויילט געוואָרן די פיר דעלעגאטן צום קומענדיקן ציוניסטישן קאָנגרעס.

די דערוויילטע זיינען:

רבי י. ל. זלאָטניק, אלגעמיינער ציוניסט מאָנטרעאל.

רבי א. זילבערשטיין, מזרחי, וויניפּעג.

י. העסטרין, פּועלי־ציוניסט, וויניפּעג. אין פאל ער וועט ניט פארן, זאָל ער פאר־טראָטן ווערן פון י. בראַון פון דער הסתד־רות, פון ארץ־ישראל.

מרס. ד. דונקלמאַן, טאָראָנטאָ, מיט דר. ה. ארלאָזאראָוו, צעירי ציוניסט, ווי איר ממלא־מקום, אויב זי פארט ניט.

נעזעלשאַפטלאכער קאַלענדאַר

דינסטאָג יוני 2

טיי פון מאַקאַראָווער פרויען פאראיין ביי מרס. אלטמאַן, 377 סטעלא עווע., 2.30 ביז שפּעט.

פארזאמ. פון מוטער פאראיין פון ת״ת, 8.30 נ. מ., אין ת״ת.

ארג. פארזאמ. פון הנוער העובד. וויכ־טיקע פראגן.

וויכטיקע פארזאמ. פון יונגע פרויען סיסטערהוד ביי מרס. א. ראָזנבערג, 425 אלפרעד עווע., 8.30 נ. מ.

קאלעקשאָן מיטינג ביי בנות ציון פרי לאַאז, 8 נ. מ., אין גרויסער ת״ת.

קאמיטעט זיצונג פון בני־יעקב פרי לאַאַ; 8 נ.מ., אין נייער ת״ת.

עקזעקוטיווע פארזאמ. פון חסד של אמת 8.30 אוו., אין נייער ת״ת.

אילוסט. לעקציע פון דר. מ. קראַפּארד: "א מתנה פון לעבן", 8.30 אוו., אין פאָלקס שול. אויפז. מוטער פאראיין פון שול.

רעגירונגס פארמען אין קאנ. — ביי איד. ארב. קולט. קלוב, 9 אוו., אין פּרץ אינסטיטוט.

מיטוואָך, יוני 3

"שוועסטער אוונט" כנסת־ישראל סיס־טערהוד, 8 נ. מ., אין ת״ת. מוזיקאלי־שע פּראָגראם צוביים.

וואלן פארזאמ. ביי לײדים אקז. אינ־דעפּ. בני אברהם, 8 נ. מ., אין שול קאר. מעגנוס און פּאָוערס.

פּארן. פון וופג. טשאַפּטער הדסה 8 נ.מ. אין ציון זאָל. זאמלונג פון ראַפל ביכלאך.

דר. שאַפּירא וועגן "דער אויסדערוויילט־קייט פון׳ם איד. פאָלק" ביי בר. 2 פּוע״צ, 8 נ.מ., אין הנוער העובד לאקאל.

דאָנערשטאָג, יוני 4

באריכט פון עקזאמענעם קאמיטעט פאר עלטערן, טוער און פריינט פון א. ר. פּ. ט. שול.

פארזאמ. פון איד. פרויען קולט. פארב. פון ת״ת, 8 נ.מ., אין ת״ת.

פרייטאָג, יוני 5

"ברענער אוונט" ביי הנוער העובד. אָפּשאצונג און בילדער.

קולט. פאַרז. ביי איד. ארב. קולט. קלוב, פונקט 8.30 אוו., אין פּרץ־שול.

דעבאטע פון מ. מילער און ע. שטיינ־בערג איבער ציון און דערגרייכונגען פון איד. ארב. קולט. צענטער, 8.30 נ.מ., אין פרייהייט טעמפּל.

זונטאָג, יוני 7

הנוער העובד ארויספאר קיין וועסט סעלקירק, פון אייגענעם לאקאל. רייכע פּראָגראם.

קאָנצערט און קינאָ־בילד אין פּעלעס טעאַטער, אונטער אויפזיכט פון פרויען בר. ארב. הילף געז.

ארויספאר אין פארק, פון איד. ארב. קולט. קלוב, זאמל פונקט, פּרץ אינסט., פונקט 2.30 נ.מ.

קאַטוילישע פּראָצעסיעס אטאקירט אין שאָטלאנד

גלאַסגאָו, שאָטלאנד, יוני 2. — עט־לאכע פּערזאָנען זיינען ערנסט פארוואונ־דעט געוואָרן זונטאָג אין צוזאמענשטויס צווישן קאַטאָליקן און אנדערע אין לאנק־שייר, צוליב די יערלאכע קאַטוילישע מאי פּראָצעסיעס.

דער ערגסטער אינצידענט האָט פּאַ־סירט אין מאַסענע, וואו א גרויסע קאַ־טוילישע פּראָצעסיע, איינשליסנדיק א סך קינדער, איז אטאקירט געוואָרן און שטיי־נער זיינען געוואָרפן געוואָרן אין א סטאַ־טוע פון מאריע געטראָגן ביי דער פּראָ־צעסיע. די פּאָליציי האָט קוים איינגע־שטעלט אָרדענונג.

א פּראָצעסיע פון צען טויזנט קאַטאָ־ליקן איז אויך אטאקירט געוואָרן אינ׳ם גלאַזגייט דיסטריקט פון גלאַסגאָו. די פּאָ־ליציי האָט אבער באצייטנס איינגעשטעלט אָרדענונג.

—(::)—

פרויען קולטור פארב. פון ת״ת דערוויילט באאמטע פארן יאָר

די אידישע פרויען קולטור פארבאנד ביי דער תלמוד תורה, האָבן לעצטע וואָך אָפּגעהאלטן א פארזאמלונג מיט דער אַנ־וועזנהייט פון 150 פרויען.

מרס. עפּטער איז געווען פאָרזיצערין פון דער פארזאמלונג. באריכטן זיינען אויס־געהערט געוואָרן וועגן דער טעטיקייט פון דער נייער ארגאניזאציע, און עס איז דער־קלערט געוואָרן, אז פינף הונדערט מיט־גלידערנס האָבן זיך שוין אנגעשלאָסן אין דעם פארבאנד.

ביי דער זעלבער פארזאמלונג זיינען דורכגעפירט געוואָרן וואלן און די פאלגנ־דע זיינען דערוויילט געוואָרן:

מרס. א. זלאָבינסקי, ערן פּרעזידענטין און קאָנטראָלער; מרס. ד. שולמאן, פּרע־זידענטין; מרס. קאַהען, מרס. לעוויטין, מרס. בעלקין און מרס. לאַבעל, וויצע־פּרעזידענטנס; מרס. סיגאל, קאסירערין; מרס. לאַקשין, רעק. סעק.; מרס. מילמאַט, פין. סעק. אויסער די דאָזיקע באאמטע איז דערוויילט געוואָרן אויך א קאמיטעט פון א צאָל פרויען.

צוויי מיטגלידער פון פּערסאָנאל פון "דאָס אי־דישע וואָרט" שליסן היינט אייביקע שותפות

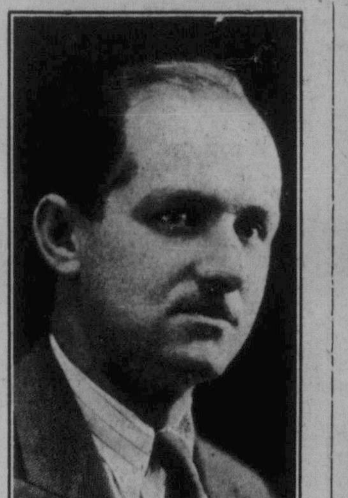

גאַם ליס

פּערל סימקין

די חתונה פון מיס פּערל סימקין און גאַם ליס, ביידע מיטגלידער פון פּערסאָנאל פון ד. א. וו., ווערט געפּייערט היינט אוונט. דאָס יונגע פּאָרל פאָרט מאָרגן אָפּ אויף דער האָניק חודש רייזע אויף אן אור־טאָמאָביל קיין שיקאַגאָ.

מיס פּערל סימקין, טאָכטער פון מר. און מרס. ל. סימקין, "סירקולייש׳אָן מע־נעדזשער" פון ד. א. וו., האָט 6 יאָר גע־ארבעט ווי אן אנגעשטעלטע אין אָפּיס פון דער צייטונג. מר. גאַם ליס איז פאר די לעצטע דריי יאָר געווען א מיטגליד פון׳ם "אדווערטייזינג סטעף".

די רעדאקציע און דער גאנצער פּערסאָ־נאל פון "דאָס אידישע וואָרט" ווינשן דעם יונגן פּאָרל פיל גליק און א מזל־וברכה׳די־קע שותפות אויף זייער גאנצן לעבן.

אויסזיכטן פון אן אויסגלייך צווישן דעם וואַטיקאַן און מוסאָלינין

רוים, יוני 2. — אויסזיכטן פאר אן אויסגלייך אין די אנגעצויגענע באציאונגען צווישן דעם וואטיקאן און דער איטאליע־נישער רעגירונג האָבן היינט אויסגעזעען צו ווערן מעגלאך, ווי א רעזולטאט פון באזונדערע בעראטונגען וועגן דעם ענין וואָס דער פּאַבסט און פּרעמיער מוסאָלי־ני האָבן אָפּגעהאלטן, יעדערער מיט זיי־נע ראטגעבער.

נאָך א בעראטונג מיט זיינע קארדינאַ־לען, האָט דער פּאַבסט באפוילן דער צײ־טונג "אָבסערוואַטאָרע ראָמאַנאַ" אָפּצו־שטעלן די אטאקעס אויף די פאשיסטישע סטודענטן וואָס האָבן זיך באטייליקט אין די אנטי־קאַטוילישע דעמאָנסטראציעס לעצטנס.

גלייכצייטיק האָט מוסאָליני אנגעזאָגט די פאשיסטישע רעדאקטאָרן, זיי זאָלן אָפּ־שטעלן זייערע אנטי־קאַטוילישע אנפאלן, אמווייניקסטנס דערווייל.

בעת אן אָנפאל פון פאשיסטן אויף דעם קאַטוילישן קלוב אין ווענעציע, איז פון די ווענט אראָפּגעריסן געוואָרן צוזאמען מיט דעם פּאַבסטס בילד אויך דאָס בילד פון קעניג וויקטאָר עמנואל, און ביידע בילדער זיינען געטראָגן געוואָרן מיט די פיס.

אין רוים זיינען אויסגעהאנגען געוואָרן פּלאקאטן מיט גרויסע אויפשריפטן וואָס האָבן געלויטעט: "טויט צום פּאַבסט, צו די גלחים און צום קאַטוילישן אקציאָנס קלוב".

לופט־פּאָסט וועט ניט אָפּגעשאפן ווערן אינגאנצן, דערקלערט סאָוו.

אטאווא, יוני 2. — דאָס וואָס די רע־גירונג האָט געגעבן נאָטיס צו אלע לופט־פּאָסט קאָנטראקטאָרן וועגן צוריקציען די קאָנטראקטן, מיינט נאָך ניט אז די לופט־פּאָסט איבער גאנץ קאנאדע וועט ליקווי־דירט ווערן, — האָט דערקלערט דער פּאָסטמאַסטער דזשענעראל, ארטור סאָוו. וואָס די רעגירונג מיינט, איז בלויז צו שניידן די אויסגאבן פאר דער לופט־פּאָסט באדינונג און שאפן נייע קאָנטראקטן אויף ביליקערע פּרייזן.

די באריכטן אין דער פּרעסע וועגן בטל מאכן אינגאנצן די לופט־פּאָסט, זאָגט מר. סאָוו, זיינען געווען א רעזולטאט פון מיספארשטענדעניש. די קאָנטראקטן זיי־נען ארויסגעגעבן געוואָרן ביסלאכווייז צו פארשיידענע קאָמפּאַניס, און מיטן וואוקס און אנטוויקלונג פון די לופט־פּאָסט פאר־בינדונגען, פילט איצט די רעגירונג, אז די אינטערעסן פון לאנד וועלן בעסער באַ־דינט ווערן דורך א פולשטענדיקער רע־וויזיע פון די קאָנטראקטן. די רעגירונג האָט שוין אנגעפירט פארהאנדלונגען מיט די קאָמפּאַניס פאר א לייכטערער צייט, אבער צו קיין באשלוסן איז מען נאָך ניט דערגאנגען.

וואָס די רעגירונג וויל, לויט מר. סאָוו, איז, רעכענענדיק זיך מיט די איצטיקע אומשטענדן אינגאנצן אויפנעמען די פּראָ־גע פון־דאָס־ניי, און זי האָט דערפאר גע־געבן נאָטיס צו אלע לופט־פּאָסט קאָנט־ראקטאָרן.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

א מיטל — צו פארשטארקן דעם קריזיס

עס איז איצט פאר אלעמען קלאר, אז דער איצטיקער אלוועלטלאכער קריזיס איז הויפטזאכלאך פאראורזאכט געווארן פון אן איבערפלוס פון פראָ־דוקטן און דער באשריינקטער קויף־קראפט פון די געברויכער. דער דירעקטער וועג צו פארבעסערן די לאגע וואלט געווען אדער שניידן די פראדוקציע פון געברויך ארטיקלען, אדער, וואס וואלט געווען פיל געזינטער פאר'ן אלגעמיי־נעם וואוילשטאנד, צו פארגרעסערן דעם געברויך דורך פארגרעסערן די קויף־קראפט פון די געברויכער.

זיכער אבער איז, אז דער וועג פון פארלייגערן ארבעטס שעה'ן אדער שניידן שכירות פון די ארבעטער מוז פירן אין דער פארקערטער ריכטונג, — צו פארשטארקן דעם קריזיס. לענגערע שעה'ן מיינט פארגרעסערן די פראדוק־ציע, בעת ס'איז ניטא קיין גענוגנדיקער אפזאץ פאר די פראדוקטן, און דאס מיינט שוין במילא צו פארגרעסערן די ארבעטסלאזיקייט און נאך מער פאר־קלענערן דעם געברויך. נידעריקערע שכירות פאר די ארבעטער מיינט אויך די פארקלענערונג פון זייער קויף קראפט אין א צייט, ווען בלויז א פארגרע־סערטער געברויך קאן ראטעווען די לאגע.

עס זיינען דא גרויסע אינדוסטריאליסטן און פינאנסירן אין די פאר־אייניקטע שטאטן, און מסתמא אויך אין אנדערע לענדער, וואס זעען אביסל ווייטער ווי זייערע מאמענטאלע פראפיטן, און זיי באקעמפן די טענדענץ פון שניידן שכירות און העכערן די ארבעטס שעה'ן. אזעלכע זיינען אין אמעריקע, למשל, הענרי פארד, טשארלס שוואב און סעקרעטאר מעלאן.

די מייסטע אינדוסטריאליסטן אבער, און באזונדערס די קלענערע פאבריקאנטן, זעען ניט ווייטער ווי די מאמענטאלע פארדינסטלאך וואס זיי קאנען כאפן, און היות ווי דער מארק איז באשריינקט, פרובירן זיי צו צווינ־גען דעם עולם צו קויפן זייערע פראדוקטן דורך ביליקערע פרייזן, און טאן טוען זיי עס אויפ'ן חשבון פון זייערע ארבעטער, פון וועלכע מען קוועטשט ארויס די נשמה וויפל דאס לאזט זיך נאר, באנוצנדיק זיך מיט דער געלעגנ־הייט, וואס דער ארבעטס מארק איז פארפלייצט מיט ארבעטסלאזע הענט און יעדער ארבעטער ציטערט פאר זיין שטיקל ברויט.

דערמיט אבער האקן זיי אליין אונטער דעם צווייג פונ'ם בוים אויף וועלכן זיי זיצן. וואס ערגער עס ווערט די לאגע פונ'ם ארבעטער, אלץ מער באשריינקט ווערט דער מארק פאר זייערע פראדוקטן אפילו אויף די ביליק־סטע פרייזן.

די דאזיקע אומגעלומפערטע טענדענץ מצד די אינדוסטריאליסטן בא־מערקט זיך מסתמא אין אלע לענדער, און דאס איז איינע פון די אורזאכן וואס פארציען דעם קריזיס. אבער אין די לענדער וואו די ארבעטער יוניאנס זיינען זייער שטארק, קומט עס זיי ניט אן אזוי לייכט דורכצופירן. דערפון אנטוויקלען זיך אבער שווערע עקאנאמישע קאמפן, וואס טוען אויך קיין גוטס ניט.

די לאגע אין דער הינזיכט איז איצט אזוי א דראענדיקע אין ענגלאנד, וואו די מייסטע גרויסע אינדוסטריעס פון לאנד זוכן צו שניידן שכירות אדער העכערן די ארבעטס שעה'ן. די ארבעטער יוניאנס זיינען אנטשלאסן ביטער צו באקעמפן די דאזיקע פארזוכן, און, אויב די ארבעטער רעגירונג וועט ניט אנגעמען באצייטנס די געהעריקע באווארענונגס מיטלען און וועט ניט צווי־מען די אפעטיטן פון די אינדוסטריאליסטן, קאן עס דארטן קומען צו ערנסטע אינדוסטריעלע שלאכטן, וואס וועלן דאס לאנד עקאנאמיש נאך מער רואינירן.

וואס איז שייך קאנאדע, זיינען דא די ארבעטער יוניאנס, מיט'ן אויס־נאם פון איניקע העכערע פאכן, ניט שטארק גענוג, בעת אין די מייסטע פאלן זיינען די ארבעטער אינגאנצן ניט ארגאניזירט. דאס לאזט איבער די ארבעטער מיט זייער לעבנס שטייגער אממייסטן אויפ'ן חסד פון די אינדוס־טריאליסטן, און וואס איז אממייסטנס נאך ערגער — פון די קליינע אונטער־נעמער, וואס עקספלואטירן זיי אומ'ברחמנות'דיק.

דאס ווערט געטאן אין א צייט, ווען מיר האבן א רעגירונג מיט א הוי־כער טאריפן פאליטיק, וואס באשיצט די אינדוסטריעס פון אויסלענדישער קאנקורענץ און באשיצט פאר זיי די פרייזן אויפ'ן אינערלאכן מארק און זיי־ערע פראפיטן. דא מיינט ניט דער שניט פון די שכירות פון די ארבעטער אפילו קיין באדייטנדיקע פארקלענערונג פון די פרייזן : זייענדיק געשיצט פון דער אויסלענדישער קאנקורענץ, האלטן זיי אן די פרייזן גאנץ הויך, און זיי זוכן בלויז צו פארגרעסערן זייערע אייגענע פראפיטן אויפ'ן חשבון פון די הילפלאזע ארבעטער.

דאס קאן זיי אבער לאנג ניט געלינגען, ווייל מיט זייער האנדלונג פארקלענערן זיי נאך מער די קויף־קראפט פונ'ם מארק און דעם געברויך פון זייערע פראדוקטן.

אבער באלד ווי די רעגירונג באשיצט דורך טאריפן די פראפיטן פון די אינדוסטריעס, וואלט עס געווען ניט מער ווי לאגיש, אז זי זאל גלייכצייטיק האלטן אן אויג אז דער לעבנס־שטייגער פון די ארבעטער, אמווייניקסטנס אין די באשיצטע אינדוסטריעס, זאל ניט געמינערט ווערן. זי קאן דאס לייכט דורכפירן, דראענדיק מיט צוריקציען דעם טאריפן שוץ פון די אינדוסטריעס, וואס שניידן די שכירות פון זייערע ארבעטער.

די אינדוסטריאליסטן אליין וועלן סוף־כל־סוף געווינען פון אזא האנד־לונג פון דער רעגירונג.

די פארטייען ביים קומענדן ציוניסטישן קאנגרעס

פון די וואלן צום ציוניסטישן קאנגרעס וואס זיינען ביז איצט דורכגע־פירט געווארן אין א צאל לענדער, ווערן קלאר צוויי זאכן : ערשטנס, אז די ארבעטער גרופירונגען וועלן שפילן א גרויסע ראל ביים קאנגרעס, פארגע־מענדיק דעם צווייטן ארט נאך די אלגעמיינע ציוניסטן, און, צווייטנס, אז די גרויסע אמביציעס פון די רעוויזיאניסטן וועלן ניט פארווירקלאכט ווערן און זיי וועלן ביי דעם קאנגרעס פארבלייבן א גאנץ קליינע מינדערהייט.

א באזונדער רושם מאכן די רעזולטאטן פון די וואלן אין ארץ־ישראל, די דעלעגאטן פון וועלכער שפילן נאטירלאך א באזונדערס גרויסע ראל ביים קאנגרעס. דארטן האבן די רעוויזיאניסטן אנגעפירט א באזונדערס ענערגישן קאמפיין און זיי האבן דערווארט באזונדערס גוטע רעזולטאטן, ווייל צוליב דער אומגינסטיקער לאגע איז דארטן דער באדן געווארן זייער גינסטיק פאר'ן רעוויזיאניזם.

און דער רעזולטאט פון די וואלן פאר די 37 דעלעגאטן צו וועלכע ארץ ישראל איז געווען בארעכטיקט איז געווען : ארבעטער, 24; רעוויזיאניסטן, 7; אלגעמיינע ציוניסטן, 3; ארבעטער־מזרחי, 2, און מזרחי, 1.

דאס וואס די אלגעמיינע ציוניסטן האבן אויסגעמאכט אזוי שלעכט אין די וואלן אין ארץ־ישראל וועט האבן א קליינע ווירקונג אויף דעם סך־הכל פון זייער צאל פארטרעטער. זייערע הויפט כחות שעפן זיי קיינמאל ניט פון ארץ ישראל, נאר פון די אנדערע לענדער, וואו זיי זיינען געזיכערט מיט וואָ־גיקע מערהייטן אדער פלוראליטעטן. אבער די רעוויזיאניסטן קאנען זייער ווייניק בויען אויף חוץ־לארץ, וואו זייערע פאזיציעס זיינען א סך שוואכער ווי אין ארץ־ישראל.

אפילו אין דרום אפריקע, וואו די רעוויזיאניסטישע פאזיציעס האבן אויסגעזען צו זיין גאנץ שטארק, זיינען פון די אכט דערוויילטע דעלעגאטן בלויז צוויי רעוויזיאניסטן, צו פינף אלגעמיינע ציוניסטן און איין ארבעטער. אין יוגאסלאוויע זיינען דערוויילט געווארן דריי אלגעמיינע ציוניסטן און איין ארבעטער, און קיין איינציקער רעוויזיאניסט.

"רוט אלעקזאנדרא"

(רייזע איינדרוקן)

קאפיטל 3
פון אלחנן

די שיף "רוט אלעקסאנדרא" האט הינ־טער זיך א לאנגן און זייער געהויבענעם רעקארד. אמאל איז עס געווען א דייטשע שיף מיטן נאמען "ברעמען". מיט יארן שפעטער, שוין אלס "רוט אלעקזאנדרא" האט זי געהאט די זכיה צו מאכן א וועלט קרוז אלס טוריסטן שיף. און אבוואל היינט צו־טאג איז זי פארהעלטניסמעסיק מיט די מאדערנע טיטאנישע לויתנ'ס, ווייט ניט אזוי גרויס און פראכטפול, איז אבער דאך צו קורסירן צווישן סעאטל און לאס־אנדזשעלעס, ווערט עס פאררע־כענט ניט נאר די בעסטע שיף, נאר אויך גרויס, באקוועם, און געמיטלאך לכל הדעות.

דער שווארצער פארטער וועלכער האט מיין באגאזש צוגענומען, האט מיר אויך אנגעוויזן מיין קאיוטע, וואו מיך האט דערווארטעט א געוויסער סורפריז. אנ־שטאט א פריוואטער, האב איך געטראפן אין דער גראמער און ציכטיקער קאיוטע, א הויכן און שלאנקן, פון זון א פארברענטן יונגן מאן. ברייטלאך צעלייגט אויף איי־נער פון די בעטן. ביי אונזער אריינקו־מען איז ער אויפגעשפרונגען פון פלאץ. דער פארטער האט אים דערקלערט אז איך בין זיין שיף ברודער ביז סאן פראנ־ציסקא, און האפט אז מיר וועלן זיך פריינטלאך צוזאמענלעבן.

— מיין נאמען איז האמער, האמער קלע, — האט דער יונגערמאן זיך צו מיר געווענדעט, געבנדיק מיר זיין האנט. — זייער אנגענעם, — האב איך אים גע־ענטפערט.

— איך האף אז דעם פארטערס בא־מערקונג וועט מקוים ווערן, — האט ער באמערקט.

— איך זע ניט איין ווארום ניט, — האב איך געענטפערט.

א בליק אויפן זייגער, — עס איז שוין קרוב צו צוועלף, איידער איך גיי אין בעט, וואלט איך זיך געוואלט אביסל דורכשפא־צירן איבערן דעק, וואלט איר געווען א בעלן ?

איך האב צוגעשטימט און מיר זיינען ביידע ארוים אויפן דעק.

דער נעפל איז אזוי געדיכט געהאנגען, אז עס איז שווער געווען א טראט צו טאן אויפן דעק, ניט אנשטויסנדיק זיך אן עפעס. פלאנטערנדיק זיך אין די "סטרי־מערס" און "קאנפעטי" זיינען מיר צוגע־קומען ביז צום סאלאן אריינגאנג. עס איז געווען פוסט, אבער מיט גענוג שיריים פון דער פריערדיקער "קריסטמעס" הו־ליאנקע, ס'האבן אויך ניט געפעלט קיין ליידיקע שנאפס פלעשלאך.

— ביטע, אנטשולדיקט ! אבער ווי קומט עס וואס אין דער צייט, וואס דער עולם האט זיך אזוי שטארק משמח גע־ווען, זייט איר גאר געלעגן אליין ביי זיך אין קאיוטע ? — האב איך זיך געווענ־דעט צו האמער'ן. ער האט איראניש א שמייכל געטאן :

— איך בין פון אנדער טייג געקנאטן, מיין פריינט. אמת, איך בין אויך אן אמעריקאנער פון לאנגע דורות, עטוואס איבער צוואנציק יאר אלט, און גלויב אז איך פארשטיי די וועלט און דעם לעבן אזוי גוט ווי די מערסטע פון אונזער יו־גענט, אבער אזעלכע הוליאנקעס בא־טראכט איך ווי אן אומזין. אויסער דעם בין איך צו מיד, און צו באגרעניצט אין מיינע מיטלען איבערצוגעבן זיך צו אזעל־כע שטוסערייען.

מיר האבן ניט לאנג פארבראכט אויפן דעק, און האבן זיך געלאזט צו אונזער קאיוטע. שיכור'ע קולות האבן זיך גע־טראגן פון פארשיידענע זייטן. אפגעריי־סענע טענער פון שטיקלאך דזשאז, שטי־מען פון מענער און פרויען, אלעס האט זיך געקנוילט און געפלאנטערט אין א מיש־מאש, ביז אלעס איז פארטרונקען און פארטויבט געווארן פון דער צערע־וועטער סירענע, וועלכע האט מיט א תקיעה גדולה אנגעזאגט, אז די שיף רירט זיך אין וועג אריין.

א קלינגעריי פון קייטן, א פארשטויבנ־דער פייפן פון דעם אנטלויפנדן דאמף, און די שיף גיט א ציטער. די מעכטיקע שרויפן געטריבן פון די גיגאנטישע מא־שינען, נעמען זיך צו דער ארבעט, און די שיף הויבט זיך אן רירן.

מיר זיצן אויף אונזערע בעטלאך, טו־ען זיך לאנגזאם אויס, און שמועסן.

— דער פילאט וועט האבן א שווערע שטיקל ארבעט, ארויסצופירן די שיף פון פארט אין אזא חושך, — רופט זיך אן האמער. — איר הערט דאס קורצע פייפן פון אלע זייטן ? דאס זיינען נעפל ווואר־נונג סיגנאלן, פון איין שיף צו דער צווייטער. מען מוז זיין אויסערגעוויינלאך פארזיכטיק אין אזוינע פאלן, אויב ניט, איז א קאטאסטראפע אומפארמיידלאך. פון אונזער ווייטערדיקן שמועס, האב איך זיך דערוואוסט טיילווייז זיין ביאגראפיע, וועל־כע איז אן און פאר זיך, זייער אינטע־רעסאנט.

אליין איז ער א "קענטאקי'אנער", גע־בארן אין די "קומבערלאנד געבירגע", די היים פון דעם צוריקגעצויגענעם שוויגנ־דיקן, אבער לייכט אויפברויזנדיקן "מונ־שיינער", וועלכער איז אבסאלוט אומצע־שיידבאר מיט זיין שוס־געווער, פון זיין אינגסטער יוגנט אן.

(דער אמעריקאנער שריפטשטעלער די־ראן פאקס דזשוניאר, האט זייער פיל געשריבן איבער די געבירגע, און די אר־טיקע איינוואוינער, וועלכע זיינען די־רעקטע אפשטאמלינגע פון די אמאליקע ענגלישע "קוואקערס" וועלכע האבן זיך דארט באזעצט און באפעסטיקט נאך אין 17טן יארהונדערט, אנטלויפנדיק פון די ענגלישע נגישות. און זיינען פארבליבן אין זייער קולטורעלן און עקאנאמישן מצב נאך מער צוריקגעשטאנענע פון זייערע זיידעס).

ווען צוועלף יאר אלט, האבן זיינע על־טערן אראפגענידערט צום פלאכלאנד, און דא האט ער זיך מיט חשק גענומען צום לערנען: צו אכצן יאר איז ער געווארן א סטודענט אין דעם בארימטן "דער קלי" אוניווערסיטעט, סאן פראנציסקא, קאלי־פארניע. דורכמאכנדיק דערפאלגרייך צוויי יאר, האט עס אים גענומען ציען אין דער גרויסער און בארימטער וועלט אריין, גע ליגט צו לערנען און שטודירן פון אקטועלן לע־בען. אבער צו רייזן מוז מען האבן מיט־לען וועלכע האבן אים אינגאנצן אויסגע־פעלט, דאך האט עס אים ניט אפגע־שטעלט.

ער האט זיך באהאלטן אויף אן אפ־גייענדיקער שיף קיין יאפאן. דער הונ־גער האט אים שפעטער פון זיין באהעל־טעניש ארויסגעטריבן.

ער האט אנגעבאטן זיין דינסט פאר דער רייזע, אבער דער קאפיטאן האט עס צוריקגעוויזן, און אויף איינעם פון די פיליפינער אינזלען האט מען אים ארונ־טערגעזעצט. ער איז געווען שטארק פאר־צווייפלט, אן מיטלען, אן שפראך, אן מעג־לאכקייטן איינצופארשטיין זיך מיט די איינוואוינער. אבער גאר אומדערווארטעט איז די ישועה געקומען. א שיף איז פאר־בייגעפארן, זיך אפגעשטעלט צוליב גע־וויסע אורזאכן און האט געפונען באשעפ־טיקונג פאר אים.

אכט חדשים האט ער באריזט די וועלט, דורכארבעטנדיק זיין וועג, בא־זוכנדיק די וויכטיקסטע פארטן אין אפ־ריקע, אזיע און איראפע. באזוכנדיק כמ־עט אלע איראפייאישע מעטראפאליען ווי אויך דעם נאענטן מזרח, איבערגייענדיק פון איין שיף אויף א צווייטער . . .

אכט לאנגע חדשים פון קאטארזשנער ארבעט, אונטער פארשיידענע שווערע בא־דינגונגען, און אוממענלאכער געזעלשאפט, און . . . מיט צוויי טעג צוריק האט ער געלאנדעט אין סעאטל. פונקט אין צייט צו זיין אין "בערקליי" פאר דער צווייטער האלב־יערלאכער רעגיסטראציע, וועלכע פאנגט זיך אן נאך ניי־יאר. אפגעשפארט ניט מער ווי גענוג, אום דורכצומאכן דעם אנגעצייכנטן קורס. באצאלנדיק איינטריט, פראטוירנטי אויסגאבן, און א פופציקער צו קויפן זיך א קאר אן וועלכער מען קען דארט ממש ניט עקזיסטירן.

מיט גרויס אינטערעס האב איך אים אויסגעהערט. צום סוף האט ער צוגעגע־בען : — און איצט וויל איך זיך אויס־שלאפן, פאר די לעצטע אכט חדשים. א! ווי גוט עס פילט זיך צו ליגן אויסגעצוי־גען אויף א קלאר ווייסער העסעבעט, אויף א ווייכן געלעגער, און פילן אז ביים קלונג פון צווייטן אדער דריטן נאכט־ווארט, דורך שטורם און רעגן, היץ און קעלט, ברויכט מען ניט אויפצוהויבן זיך און לויפן. געדיינקט ! האט ער געזאגט ווענדנדיק זיך צו מיר : — צו פריש־טיק זאלט איר מיך ניט וועקן, איך וועל זיך מעגלאך אויפהויבן צו מיטאג.

זאגנדיק א גוטע נאכט, האט ער זיך אומגעקערט מיטן פנים צו דער וואנט און איז באלד איינגעשלאפן.

א צייט לאנג בין איך געלעגן וואך. געוואלט עפעס לעזן, אין קאפ ניט גע־קראכן. מיינע געדאנקען האבן זיך ארומ־געדרייט ארום מיין שיף ברודער. אינגאנ־צן צוויי צוואנציק יאר אלט, "אנלי א קיד", ווי דער ענגלענדער זאגט. אבער וואס פאר א ווילנס קראפט, וואס פאר אן ענערגיע ! די עניות לויכט פון די אויגן ארויס. ער איז צופרידן, עס ארט אים ניט דאס פלאגעניש. די אכט חד־שים זיינען ווערט פאר אים אמווייניקסטן צוויי יאר אין אוניווערסיטעט בנוגע איינ־פאכן שטודיום. אבער די דערפארונג בכ־לל איז ניט אפצושאצן. ער איז אדורך דורכן קאלך אוויון, און איז ארויס גע־פרעגט און געליטערט. מיט אן איינגעגנם בליק אויף זאכן, מיט א פעסטער מיינונג איבער אקטועלע וועלט פראבלעמען. איז דען א חידוש וואס ער האט געקוקט אויף דער "קריסטמעס" הוליאנקע ווי אויף א זינלאזער שטוסעריי ? אזוינע מענשן זיי־נען "דאס זאלץ פון דער ערד". אזעלכע האמערס האב איך ניט מער באגעגנט אויף מיין רייזע.

קורצע און אפגעהאקטע פייפערייען ריי־סען איבער מיינע מחשבות. דאס ריטמי־שע קלאפן פון די גיגאנטישע מאשינען, מיט דער איינוויגנדיקער וויבראציע פון דער גאנצער שיף, האבן מיר איבערוועל־טיקט, און איך בין פארזונקען געווארן אין א וועלט פון חלומות . . .

איך האב זיך אליין געטראפן ליגן מיט אפענע אויגן, א ווייסלאכע גרויקייט האט זיך דורכגעזייפט דורכן קיילאכדיק אפן פענסטערל, דער זייגער איז געווען ארום פיר. דאס זונען אויפגאנג אויפן ים האט מיך שטארק געצויגן. איך האב זיך גענומען אנטאן.

אויפן דעק האב איך אויסער איניקע פון דער דינערשאפט קיינעם ניט גע־טראפן. דער נעפל האט זיך ווי א שווע־רער צודעק געהויבן פונם וואסער פלאך, אבער זייער לאנגזאם. איך האב גאט גע־בעטן, עס זאל זיך אויסלייטערן ביז זונען אויפגאנג.

דא און דארט איז דער שווערער צו־דעק דורכגעריסן געווארן, און די שטי־קער ווי פארשטויבטע קאלדרעס האבן זיך ציל־לאז געטראגן, געטריבן פון דעם גאנצן פרישן פרימארגנדיקן ווינטל.

אין מזרח האט זיך אנגעהויבן בלייכן, און אנזאג אויף זונען אויפגאנג. אבער דער הימל איז נאך ווייט ניט געווען אויסגעלייטערט. דאס הארץ האט מיר געציטערט ס'זאל מיר ניט צושטערן די געלעגנהייט. דער ווינטל האט זיך גע־שפילט מיטן נעפל ווי מיט א שירעם. אט פארשטעלנדיק, און אט אויסלייטערנ־דיק דעם מזרח. עס האט אנגעהויבן רא־זאווען, עטוואס ווארפנדיק פאנטאסטישע אפשפיגלונגען אויפן וואסער. ביז ס'האט זיך צעווארפן אין א מאטאוון קאלירן שפיל, ביים האריזאנט ראנד האט זיך ווי פון וואסער ארויסבאוויזן א פלאם פייער־ערדיק דיסק, וועלכער איז אויגנבליקלאך געוואקסן, פארשפרייטנדיק א העליש פייער ארום.

כ'בין ווי צוגעשמידט געשטאנען ביים פארענטש פון דער איילנדער שיף, ניט אכטנדיק וואס דער ווינט האט געשמיסן אין פנים אריין און געפאטשט די האר. פאר מיר האט נאר אויפן מאמענט עק־זיסטירט דער גראנדיעזער נאטור שפיל אויף דער אקעאנען בינע.

פון דעם דיסק איז א גאנצער גרויסער ראד געווארן. די שטראלן זיינען אבער געווען געצאמט פון די נעפל שיריים, אזוי אז די זון האט ארויסגעבליקט אויף דעם ניי געבארענעם טאג, ווי דורך א גערייכ־טען טולענעם שלייער, כאפנדיק אן אנ־בליק פון פאלעט רויט. עס איז ניט שווער געווען צו קוקן אויף דער זון, אבער אט האט דער ווינטל א שטארקן בלאז גע־טאן, דער שלייער איז דורכגעריסן גע־ווארן און די געצאמטע שטראלן ווי וואָ־סער דורכן זיפ, האבן זיך א שפאר גע־טאן פארפלייצנדיק דעם גאנצן ים־פלאך. אבער ניט אויף לאנג, ווייל דער שלייער איז צוריקגעפאלן, אזוי פאר א צייט לאנג. ביז פלוצלונג האט זיך צו מיר דערטראגן א מעלאדישער קלינגען, מען רופט פאר פרישטיק . . .

איך גיי ארונטער צום עס־זאל. גע־ראם, רייך דעקארירט פון געדעקטע טישן, זייער ווייניק מענשן זיינען אבער געזעסן ביי די טישלאך, און אויך די האבן מער געגענעצט ווי געגעסן.

ווען איך בין צוריק אויפן דעק ארויס, איז פון דעם נעפל און ווייניק פארבליבן. דער געשטארקערטער ווינט האט דאס לעצטע ווי שטיקיש קלאטשע געיאגט און געטריבן אין אלע זייטן. ביסלאכווייז האט זיך דער הימל אויסגעלייטערט, און די זון האט מיט דער פולער האנט געווארפן אירע שטראלן, איבער די גרעניצלאזע וואסערן. אין דער ווייטקייט ביים הימל זוים, האט זיך צייטנווייז באוויזן דא אדער דארט א פעלזן שפיץ, א רמז אז מיר דערווייטערן זיך ניט צופיל פון לאנד. ים פויגלען קרויזן זיך אן אויפהער ארום שיף אין א פריי־לאכן קאראהאד אויפכאפנדיק אין דער לופט מיט אומגעהייער פלינקייט יעדעס ברעקל שפייז וואס ווערט זיי צוגעווארפן. אויפן סאמע שפיץ מאסט בוים האט גע־שימערירט אין די זונען שטראלן א דע־קארירטע "קריסטמעס" בוים.

עס אקערט די שיף מיט איר מעכטיקן נאז די וואסער תהום'ען פון דעם פא־ציפישן אקעאן, צושפרייטנדיק אויף ביי־דע זייטן שוימענדיקע רייען. וויגנדיק זיך עטוואס פון זייט אויף זייט. נאר צייטנווייז גיט זיך דער נאז היבשלאך א הויב, אום באלד ארונטער צולאזן זיך נאך טיפער. איך שטיי איינער אליין מיט זיך אליין, און פיל זיך געצלאך פאר־שלונגען פון דער גוואלדיקער רחבות, ממש א ניט מיט א גאר ניט. מ'שטיינס געזאגט : "מה אנו, און מה חיינו !" . . . דא קומט אויפן זינען פרוגס אומפאר־געסלאכע פערזן

"אוניעסי מאיו דושו,
וו'טו סיגיויו דאל . . . און א. וו.

ס'וואלט זיך ווירקלאך געוואלט געבן א הויב אויף, און אוועקגעטראגן ווערן, גוף און נשמה אין יענער גרעניצלאזער בלויער ווייטקייט, אזוי ווי דורך אן אומ־זעבארער קראפט געצויגן . . . ניין ! איך פיל דאך טאקע ! אט טראג איך זיך אזוי לייכט אויף די קילע זעפיר פליגלען, און אט א דער באצויבערנדער בלויער ווייט־קייט. וועלכע רופט און ציט אן אויפ־הער . . .

פלוצלונג דערפיל איך א האנט אויף מיין פלייצע.

— גוד מארנינג ! ווי פון די הימ־לען ארונטערגעפאלן האב איך זיך אומ־צופרידן א קער געטאן, צו זען דעם צושטערער פון מיין זיסן חלום אויפן וואר. האמער איז מיט א ברייטן שמייכל גע־שטאנען לעבן מיר און ער האט מיר אין די אויגן אריינגעקוקט. איך האב זיך ווי פארשעמט ווי געכאפט ביי דער מעשה, און ער האט מיך נאך מער צושמייכלט. ער האט מיך פארשטאנען . . . אן ווער־טער. איך בין אים דאנקבאר געווען, ווייל אירגענט וועלכע ווערטער וואלטן געווען איבעריק, וואלטן פארשוועכט דאס הייליק־טום פונם מאמענט.

און איז עס ניט מערקווירדיק ! ער, ווייניקער ווי האלב יארן פון מיר, פון א גאנץ אנדער, לפנים גאנץ פרעמדער סבי־בה, זיכער פון א גאנץ אנדער טראדיציע, און בכלל גענומען צוויי גאנץ פרעמדע וועלטן, ערשט צוזאמענגעטראפן זיך, און דאך האבן מיר זיך אן ווערטער פארשטא־נען.

— וועל, איך גלויב אז ס'איז צייט צו רעגיסטרירן אונזערע פלעצער אין עס־זאל. אויב איר האט ניט דאגעגן וועלן מיר זיך רעגיסטרירן צו זיצן צוזאמען ביי איין טיש, — האט ער צו מיר געזאגט מיטן זעלבן שמייכל.

— מיטן גרעסטן פארגעניגן ! — האב איך אים געענטפערט, און מיר האבן זיך געלאזן גיין צום "פוירסער" פון שיף. יא, ער האט זיך גוט אויסגערוט און ער פילט זיך ווי נייע געבארן. עס איז שוין געווען ארום עלף דעם זייגער, און אים האט גוט געהונגערט. מיר האבן געקראגן אונזערע באשטימטע פלעצער ביים טישל עקס, און מיר האבן זיך ארומגעדרייט אי־בערן דעק ביזן ערשטן קלונג פאר מי־טאג. נאך וועלכן מיר האבן זיך געלאזט גיין צום עס זאל. דער "מיידזשאר דא־מא" האט אונז אנגעוויזן אונזער טישל, וואו דער קעלנער האט שוין געווארט.

ווען דער מיטאג איז כמעט האלב גע־ווען פאראיבער, איז צו אונזער טישל צוגעקומען א מיטל יאריקע פרוי, מיט א צוועלף יאריק טעכטערל פון 160 פונט לאך, וועלכע האט באוויזן אז זי האט א גאנץ לייטישן אפעטיט (ווי ס'וויזט אויס איז ניט פון על חטא ווערט מען פעט). זי האט זיך פריינטלאך באגריסט מיט אונז און זי האט פארנומען איר פלאץ וויזא־וויז מיט איר.

נאכן היבשלאך דויערנדיקן מיטאג הא־בען מיר זיך צעשיידט. האמער איז אוועק שרייבן בריוו, אין שרייב און לעזער צי־מער, און איך בין ווידער אוועק ארויס אויפן דעק. ס'האט מיך אן אויפהער גע־צויגן צו "דער בלויער ווייטקייט".

דער שיף ארקעסטער האט געשפילט אין סאלאן איבער מיטאג פאר א פאר שעה קלאסישע מוזיק. אזייגער דריי איז מען אוועק אויפן דעק טאנצן. ארום פיר נ. מ. האט דער טאנץ מייסטער אנאנ־סירט אז "פאר א'קלאק טי" ווערט סער־ווירט אין סאלאן, מיט צובייס, ביי איי־ניקע איז אבער דאס טאנצן געווען וויכ־טיקער ווי די טיי . .

צו "דינער" האט דער עולם זיך גע־פילט היימישער אין עס־זאל, און אויך ביים קאפיטאנס טיש זיינען געווען מע־רערע געסט און מען האט זיך זייער פיין אונטערהאלטן.

איך האב געקליבן נחת פון זיך אליין. דערווארטעט האב איך צו לינן א מיזער־אבעלער, און געבן אויסגאב פון מיין אמא־ליקן עסן, און דא זיץ איך גאר ביים טיש, א מענש מיט לייטן גלייך און איך הער די וועלט ווי דעם קאטער. עס איז מיר ביז היינט צו טאג א סוד, און איך ווייס ניט וועלכן צופאל איך זאל דאנקבאר זיין פאר דעם.

מיין שיף ברודער האט זיך ארויסגע־וויזן פיל אינטערעסאנטער אייידער ס'האט זיך מיר אנפאנג אויסגעדוכט. פיל בא־לעזן אין ערנסטער ליטעראטור, און אויך אזוי פיל ברייטזיניק, אז ער האט זיך מיט גרויס אנטריסונג און פארדאמונג אויסגעשפראכן קעגן די פאראורטיילן וועלכע זיינע לאנדסלייט האבן קעגן די ניגערס.

דער צווייטער, דריטער און אויך דער לעצטער טאג זיינען פארביי געלאפן אזוי אז עס האט זיך געוואלט עס זאל זיך נאך ציען און ציען. צום צווייטן פאר־נאכט איז אנאנסירט געווארן א מאסקא־ראד באל. און די וואס ווילן האבן קאס־טיומען זאלן זיך ווענדן צום "פוירסער". ביז שפעט אין דער נאכט האט מען גע־טאנצט, מען האט סערווירט פארשיידע־נע דערפרישונגען און עולם האט זיך גע־לאזט וואוילגיין . . .

דער קאפיטאן האט געלאזט וויסן אז ארום פיר נ. מ. דינסטאג, דעצ. 30טן, לאנדעט די שיף אין סאן פראנציסקא. איך שיק באלד אוועק א ראדיאגראם צו מיין שוועסטער וועלכע איז מיר געווען ווארטנדיק אויף מיר.

אין סאלאן געפין איך האמערן אין דער געזעלשאפט פון דער מיטל יאריקער פרוי און איר "קליין" טעכטערל, כ'וואר גע־לאדן צו דער קאמפאניע. זיצן מיר און האבן א געמיטלאכן שמועס. קומט אריין

(שלוס אויף זייט 3)

די חברה־קדישא'ס אין די זיד־אמעריקאנער לענדער שפילן די ראלע פון קהלות

(ספעציעל פאר ד. א. וו. דורך "איטא") פון י. גלאזער

פאר דער אידישער עפנטלאכקייט אויסער זיד־אמעריקע וועט אפשר אויסזען מאדנע דער פאקט, אז חברה קדישא'ס זאלן זיין די "לעבעדיקסטע געזעלשאפט־לאכע אינסטיטוציעס".

די איינציקע און אויסשליסלאכע פונק־ציע פון א חברה קדישא אין אונזערע אלטע היימען איז מקבר צו זיין מתים לויט דער אידישער טראדיציע. דאס מיינט צו זאגן, אז די חברה קדישא'ס זיינען ריין רעליגיעזע אינסטיטוציעס און האבן מיטן ברייטן אידיש געזעלשאפט־לאכן לעבן קיין שום שייכות ניט.

אנדערש איז אבער אין די זיד־אמערי־קאנער לענדער. דא האט די חברה קדי־שא ברייטע קהל'שע פונקציעס, וועלכע געבן איר צו דעם כאראקטער פון א קהלה, כאטש אפיציעל איז זי עס ניט.

בכדי צו האבן א באגריף פון א זיד־אמעריקאנער חברה קדישא, וואס זי שטעלט מיט זיך פאר, איז גענוג צו נע־מען אלס מאדעל די בוענאס־איירעס'ער חברה קדישא, פון וועלכער אלע אנדערע זיד־אמעריקאנער חברה קדישא'ס זיינען געווען נאכגעמאכט.

די בוענאס איירעס'ער חברה קדישא איז א אינסטיטוציע, וועלכע בויט אליין און העלפט בויען אנדערע אידישע אינ־סטיטוציעס. ספעציעל ווערט געלייגט גרויס אויפמערקזאמקייט אויף שטיצן אי־דישע נאציאנאלע שולן, תלמוד תורות, שפיטאלן, הכנסת אורחים, יתומים אנ־שטאלטן, אלמנות און א. וו.; חוץ דעם קומט זי אונטער מיט באזונדערע ביי־שטייערונגען פון באדייטנדע סומען פאר זאמלונגען וועלכע טראגן א נאציאנאלן כאראקטער. אזוי שטיצט זי למשל — פא־לעסטינע זאמלונגען, אלע נויט פאנדן, וועגן וועלכע עס ווערט צו איר אפעלירט, אויף צו קאלאניזירן אידן אין סאוועט רוסלאנד גיט זי ברייט און זי נעמט אפי־לו אן אנטייל אין אזעלכע זאמלונגען, ווי פארקויפן בילדער פון אידישע קינסטלער, ווי עס האט לעצטנס געטראפן מיטן קוי־פען א בילד פונם דא טראגיש אומגעקו־מענעם טויב־שטומען מאלער מאריץ מינ־קאווסקי, בכדי עס אוועקצושענקען פארן ארגענטינער קונסט מוזעאום אלס מתנה פון דער אידישער קאלעקטיוויטעט. בקי־צור זי האט ברייטע געזעלשאפטלאכע פונקציעס און קומט אונטער אין אלע נוי־טען פון וועלכן עס איז ארטיקן געזעל־שאפטלאכן אדער פון אלגעמיין נאציאנא־לען כאראקטער.

דער לעזער וועט שוין אליין פארשטיין, אז בכדי צו טאן אזא ברייטע און פאר־צווייגטע ארבעט זיינען נויטיק ריזיקע סומעס; אויף וואס זשע פאר אן אופן שאפט די בוענאס איירעס'ער חברה קדי־שא די דאזיקע באדייטנדיקע געלדער, וועלכע דערלויבן איר צו זיין א אינ־סטיטוציע מיט אזא ברייטן פארנעם ?

אינם ענטפער אויף דער לעצטער פרא־גע ליגט אייגנטלאך דער שליסל צו דער לייזונג, פארוואס די בוענאס איירעס'ער חברה קדישא איז די איינציקע ניט נאמינאלע אבער פאקטישע קהלה, וואס כאטש זי האט ניט קיין רעכט צו צווינ־גען יעדן אידן צו צאלן קהלה שטייער, האט זי אבער די פאקטיש מעגלאכקיי־טען דאס צו טאן און טוט עס, אויסנוצנ־דיק דעם סענטימענט, וואס יעדער איד וויל זיין באגראבן אויף א אידישן בית־עולם.

דער דערמאנטער געפיל, וועלכער לעבט שטארק פון דורי דורות ביי יעדן אידן, צווינגט אלעמען צו זיין א מיטגליד אין דער חברה קדישא און איר צו צאלן מא־נאטלאכן אפצאל. א דאנק דעם דאזיקן געפיל איז מעגלאך געווארן, אז אין דער בוענאס איירעס'ער חברה קדישא זאלן זיין אנגעשלאסן זעכצן טויזנט פאמילי־עס וואס מאכן אויס זעכציק טויזנט נפ־שות. דער חודש אפצאל פון דער דאזי־קער ריזיקער מיטגלידערשאפט, וועלכע פארוואנדלט די חברה קדישא אין דער גרעסטער אידישער אינסטיטוציע אין בו־ענאס איירעס, איינאיינעם מיט די ספע־ציעלע אפצאלן פאר די קרקע'ס פון די פארשטארבענע, שאפט די גרויסע הכ־נסות פון דער חברה קדישא, וואס גיט איר די מעגלאכקייט צו טאן אזא ברייטע געזעלשאפטלאכע ארבעט.

דער דערמאנטער געפיל מאטיוו איז אבער ניט נאר דער איינציקער, וועלכער האט צוזאמענגעקליבן ארום דער חברה־קדישא אזא באדייטנדע מיטגלידערשאפט. עס איז פאראן א צווייטער מאטיוו, א ספעציפיש זידאמעריקאנער, וועלכער האט ביינגעשטייערט פאר דעם, אז אין דער חברה קדישא זאל זיין אנגעשלאסן אזא גרויסע צאל מיטגלידער. דער צוויי־טער מאטיוו איז, אזוי צו זאגן, א "מא־ראלישער".

א דאנק די ספעציעלע אומשטענדן אין ארגענטינע וואוהין עס האט זיך אנגע־פאנגען די "איקא" אימיגראציע צוריק מיט דעם צענדליק יאר און וועלכע האט דא אנגעטראפן די גרויסע אידישע אויס־ווארפן משפחה פון די פרויען הענד־לער, איז פאר די ניי־איינגעוואנדערטע אנשטאלטן די פראגע פון ניט אריינלאזן די אויסווארפן אין זייער מיט.

דער דאזיקער קאמף פון איזאלירן די פרויען הענדלער און האלטן זיי אלס טמאים מחוץ למחנה איז אנגעגאנגען אויפן גאנצן פראנט, אנפאנגענדיק פון דער אידישער פאמיליע, וואוהין דער טמא איז ניט אריינגעלאזט געווארן און ענ־דיגנדיק אין אלע אידישע אנשטאלטן, וועלכע זיינען ארגאניזירט געווארן.

דער קאמף אבער איז געפירט געווארן פון דער חברה קדישא. דארטן איז גע־זוכט, נאכגעפארשט און אונטערזוכט גע־ווארן יעדער איינער, וועלכער האט גע־וואלט אריינטרעטן אלס מיטגליד.

דער חברה קדישא איז אויך אויסגעקומען צו פירן דעם הויפט קאמף מיט די טמאים, דערפאר ווייל זי איז געווען די אינסטיטוציע, וואו זיי האבן געהאט א אויסערגעוויינלאכן אינטערעס צו ווערן מיטגלידער. דער דאזיקער אינטערעס פון די פרויען הענדלער צו ווערן מיטגלידער אין דער חברה קדישא נעמט זיך פון פאלגנדעס : ווי באקאנט זיינען די פרוי־ען הענדלער אלע אויסערגעוויינלאכע פא־נאטיקער, פאר אלץ, וואס שמעקט מיט רעליגיע ציטערן זיי ווי פאר פייער; זיי גלויבן קאנטיק, אז די רעליגיעזע פראק־טיק וועט זיי אויסלייזן פונם טיפן זומפ אין וועלכן זיי זיינען געזונקען.

איז דעריבער פארשטענדלאך, אז אין אזא אינסטיטוציע ווי די חברה קדישא, וועלכע ברענגט צו קבר ישראל, האט יע־דער איינער פון די פרויען הענדלער גע־זוכט הינטערשטע טירן זיך אריינצו־גנב'ענען. האט דערפאר די חברה קדישא געמוזט קוקן און נישטערן מיט טויזנט אויגן, אז אזא זאך זאל ניט געשען. די חברה קדישא איז אבער טאקע ארויס די זיגערין פון דעם דאזיקן קאמף און די פרויען הענדלער, אדער ווי מען רופט זיי דא "חברה־לייט", זיינען געצוואונגען צו שאפן אן אייגענעם טמא בית־עולם, וואו זיי באגראבן זייערע מתים.

די חברה קדישא האט א דאנק דעם דאזיקן שווערן ריניקונגס קאמף וואס זי האט אנגעפירט, זיך געשאפן גרויס פרעס־טיזש אלס א אינסטיטוציע פון א דורכ־אויס געלייטערטער און מאראלער מיט־גלידערשאפט און דאס האט זי געמאכט פאפולער און אריינגעצויגן דאס גאנצע אידישע בוענאס איירעס.

און פארשטייט זיך, ווען די חברה־קדי־שא איז פון איין זייט די וויכטיקסטע קאמף אינסטיטוציע קעגן אוממאראליש־קייט און פון דער צווייטער זייט, האט זי ריזיקע הכנסות פון אן אומגעהויערער מיטגלידערשאפט און גרויס אינטערעס פארן אידישן געזעלשאפטלאכן לעבן, הערט זי אויף צו זיין א פאנאטיש חב־רה פון מקבר זיין מתים און ווערט די לעבעדיקסטע געזעלשאפטלאכע אינסטיטו־ציע.

ווען מען נעמט נאך אין אכט, אז איר לייטונג ווערט געקליבן דורך געהיימע וואַ־לען און די פארוואלטונג אירע איז א העכסט דעמאקראטישע, קאן די בוענאס איירעס'ער חברה קדישא באטראכט ווע־רען ווירקלאך אלס א געזעלשאפטלאכע ארגאניזאציע, וועלכע פארבייט אויסגע־צייכנט א קהלה אינסטיטוציע.

איך האב זיך אפגעשטעלט ספעציעל אויף דער בוענאס איירעס'ער חברה קדישא, ווייל די גרעסטע טייל חברת קדישא'ס אין זיד אמעריקע האבן קא־פירט די טעטיקייט פון דער בוענאס איי־רעס'ער חברה קדישא, ווייל ערשטנס איז זי די עלטסטע צווישן זיי און צווייטנס איז די בוענאס איירעס'ער קהלה די גרעסטע אין זיד אמעריקע.

("איטא")

בעלס
$100 א מאנאט
$100
$10,000
Y OF CANADA
MONTREAL
ELLOGG'S
BRAN
OMPANY

טרינקט
בעלס
חשינחשער איל
ארענדזש
דריי
באשטעלט
א קיים
היינט
BELL BOTTLING CO. (באראדיצקי ברידער) PHONE 51 591

1 טאג
נ. ב. פערטגאי, מענעדזשער
גערדיינקט אז מיר קענען אייך געבן
בארינונג אויב איר פארלאנגט.
דריי קלינינג
אין אלע איירע אדער פארבן
37 266, PERTH DYE WORKS LTD.

א פריוואטער איינקונפט פון $100 א מאנאט פאר'ן גאנצן לעבן
... פון עלטער 55 !

שטעלט זיך פאר — צו 55, ווען נאך אין גוטן געזונט און מוט, צו קומען אין א פריוואטן אינקאם (איבער אנדערע רעוועניוס), גאראנטירט פאר די איבעריקע יארן פון אייער לעבן, פון $100 א מאנאט.

איר מאכט יערלאכע אדער האלב-יערלאכע דעפאזיטס אויף א באשטימטער סומע פאר אן אנגעצייכנטן פעריאד. ביי וועלכן סוף איר פאנגט אן צו באקומען א מאנאטלאכן איינקונפט פאר'ן גאנצן לעבן.

דאס איז בלויז א טייל פון דער געשיכטע — אויב, אין דער זעלבער צייט, ווערט איר דורך א קראנקהייט אדער עקסידענט פולשטענדיק אומפעאיק, הערט איר אויף צו צאלן די פרעמיאומס און איר באקומט $100 א מאנאט אין פארלויף פון דער צייט פון אזא דיסאביליטי. צו 55 ווערט ווירקזאם דער רעגולערער אינקאם פון $100 א מאנאט.

זעט ווי אייער פאמיליע איז באשיצט — אין פאל איר שטארבט. צו יעדער צייט, איידער איר ווערט 55 יאר אלט, קריגט אייער פאמיליע $10,000.

$100
א מאנאט
אויב אין גוטן געזונט

$100
א מאנאט
אויב אין שוואכן געזונט

$10,000
קעש אין פאל פון טויט

פילט אויס און שיקט צו די דאזיקע פארמע (וועלכע פארפליכטעט אייך צו גארניט) און פינקטלאכע ציפערן צוגעפאסט צו אייערע אינדיווידועלע פאדערונגען וועלן אייך ארויסגעשיקט ווערן.

SUN LIFE ASSURANCE COMPANY OF CANADA
HEAD OFFICE MONTREAL

Without obligation on my part, please send full particulars of your $100-a-month-for-life plan as outlined in your advertisement in ....
(Name of Paper)
Name (Mr., Mrs. or Miss).......................................
Date of Birth.......................(Month)......................(Year)..........
Address (Street) ....(City)...........................

א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין אמעריקע
פון א. ר.

זינדיק בלוט

(פארזעצונג)

אבער זי האט שוין איצט נישט אזוי ליידנשאפטלאך געברענט נאך אים ווי פריער. אמת, זי איז שוין איצט נישט געווען אזוי פאר'שיכור'ט. זי האט זיך געפילט ווי גענאגט, מיד, זי האט זיך געפילט ווי אויסגעברענט און אין איר איז געווען א שטילקייט, ווי די שטילקייט אין א וואלד נאכדעם ווי א שרעקלאכער שטורעם איז פארביי געגאנגען און האט איבערגעקערט בוימער מיט די ווארצלען, אפגעבראכן צווייגן און איינגעבראכן יונגע בוימער. — אבער דאך האט זי אים נאך געליבט. ער איז איר געווען שטארק נאנט. ער איז געווען דער איינציקער פון וועמען זי האט געטראכט און זי האט געווארט אויף אים. זי האט געוואלט אז ער זאל קומען און איר זאגן :

— סילוויא, מיין איינציקע ! גענוג ! גענוג צו פירן אזא אומגעלומפערט לעבן. גענוג זיך שטיקן מיט אונזערע געפילן. מיר זיינען איינער דעם אנדערנס. און איך וויל נישט, און איך קאן נישט זיין אן דיר, אדער דארפן זיך היטן צו זיין מיט דיר. איך וויל אז מיר זאלן לעבן פריי און אפן. קום, מיר וועלן אוועקפארן ערגעץ ווייט, און מיר וועלן אן אלעם און אלעמען פארגעסן. ס'וועט מער נישט זיין — נאר איך און דו.

אט אזוי זאל ער זאגן און זי — זי וועט מיט אים גיין. אויף אלעם וועט זי איינשטימען. זי וועט פארלאזן איר מוטער און ברודער. זי דארף קיינעם ניט. זי וועט גיין מיט אים. און כאטש זי האט איצט געפילט, אז זי איז אפגעקילט צו אים, האט זי אבער דאך געוואוסט, אז די מידקייט, די ערשעפונג איז ביי איר נאר א צייטווייליקע זאך. עס וועט איבערגיין. דער הימל וועט זיך צוריק אויסלייטערן. שפעטער, ווען זי וועט זיין מיט אים, מיט בענדזשאמינען, וועט זיך צוריק אויפכאפן די ליבע, די ליבע פון יענער נאכט ווען זיי זיינען געווען אין געפאר פארברענט צו ווערן.

אזוי האט זי געטראכט און געווארט.

אבער בענדזשאמין איז ניט געקומען.

עס איז אוועק א טאג נאך א טאג און זי האט אים ניט געזעען. דערצו נאך האט די מוטער איר דערציילט, אז זי איז געווען ביי מר. וואלפן און דארטן האט זי געטראפן קיידין און זי האט דערביי ארויסגעזאגט איר מיינונג, אז געווים איז אויך בענדזשאמין צוריק אין דער היים, און דאס האט איר געבראכט אין א פארלעגנהייט. זי האט גלייך חושד געווען אז בענדזשאמין האט זיך איבערגעבן מיטן פאטער און אז ער זוכט איר צו פארגעסן. נאך מער : איר חשד איז געגאנגען נאך ווייטער. נעמלאך : זי האט אים חושד געווען, אז זיין גאנצע ליבע צו איר איז געווען נישט מער ווי אן אנשטעל. דאס האט ער אומיסטנע אפגעשפילט א קאמעדיע, כדי דער פאטער זאל זעען, אז זי איז אים פאלש, כדי פון איר פטור פון פאטערס הויז. עס איז געווען א ליגן זיינע ליבעס רייד צו איר, נישט איר האט ער ליב געהאט, נאר פאר זיין פאטערס פארמעגן האט ער געצייטערט, ער האט ניט געוואלט אז דער פארמעגן זאל פארפרעמדט ווערן. נישט פון אייפערזוכט און ליבע צו איר האט ער זיך צוקריגט מיטן פאטער, ווי ער האט איר דערציילט, נאר צוליב זיין פאטערס געלט. און אז עס האט אלץ נישט געהאלפן, האט ער באשלאסן צו באווייזן זיין פאטער אז זי איז אים נישט טריי און — ענדלאך איר דורכטרייבן פון זיין פאטערס הויז.

ווי ווילד דער דאזיקער חשד איז נישט געווען, ווי משוגע ס'איז נישט געווען צו טראכטן אזוי וועגן בענדזשאמינען נאך דעם ווי זי האט געפילט זיין הייסע און ליידנשאפטלאכע ליבע צו איר, נאכדעם ווי זי האט געזעען, אז ער איז גרייט מקריב צו זיין לעבן פאר איר. ווי ער האט אויף איר געווארט האלבע נעכט אין פארק — דאך איז זי געווען אין אזא צערודערטן צושטאנד, אז אויך דער חשד האט זיך געקלעפט צו איר. ווארום : פאר וואס זשע דען ווייזט ער זיך נישט ? פארוואס זשע דען זעט מען אים נישט ?

ווארום סילוויא האט דאך ניט געוואוסט אז אין דער זעלבער צייט וואס זי זיצט ביי איר מוטער אין הויז און טראכט די אלע טראכטונגען, אין דער זעלבער צייט זיצט בענדזשאמין אן עלנטער, אן איינזאמער און פארלאזענער אין טורמע, זיצט

געליטן 50 יאהר נאכאנאנד
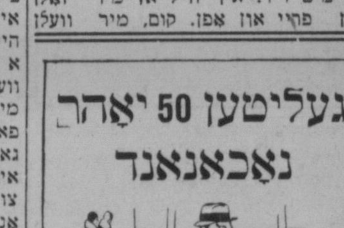

אויב איהר ליידט פון פארשטאפונג, לייענט דיזען באגייסטערטען בריעף פון מר. ר. דזש. פאסטער (אדרעס ביי פארלאנג).

„איך האב געליטען פון פארשטאפונג פאר די לעצטע 50 יאהר — האב געברויכט אלערליי דראגס מיט בלויז ציטווייליגע הילף. איך געברויך אייער אלל-ברען זעקס וואכען. עס האט מיר געגעבען דויערנדיגע הילף. איך קען עס הארציג רעקאמענדירען אלס א זיכערען מיטעל געגען פארשטאפונג."

עסט דיזען אנגענעהמען סיריעל און ווערט פטור פון פארשטאפונג אויף א נאטירליכען, זיכערען אופן. צוויי עס-לעפעל קעללאגג'ס אלל-ברען טעגליך. אין שווערע פאלען סערווירט עס מיט יעדען מאלצייט. טוט עס און איהר וועט פטור ווערען פון פילען און דראגס אויף אייער גאנצען לעבען.

קעללאגג'ס אלל-ברען שאפט אויך די נויטיגע אייזען פאר'ן דייעט. זוכט דעם רויטען-און-גרינעם פעקעדזש ביי אייער גראסער. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנטעריא. קעללאגג'ס אלל-ברען איז אבסאלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאראנטא.

Kellogg's
ALL-BRAN

THE TRADERS TRUST COMPANY
אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס, פינאנציעלע אגענטן
4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג
טעלעפאן 26 892

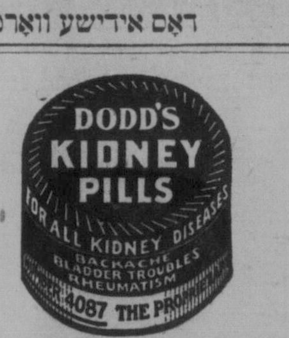

פאר איבער דריי פערטל יאר הונדערט זיינען דאד'ס קידני פילס געווען דער אנערקענטער מיטל פאר רוקנווייטיק, רומאטיזם, בלאטער טראבלס און פילע אנדערע קראנקהייטן, פאראורזאכט דורך שלעכטע קידנים. צו באקומען פון אלע דילערס פאר 50 סענט. אדער 6 באקסעס פאר $2.50, אדער דירעקט פון די דאד'ס מעדיצין קא., לימיטעד, טאראנטא 2. ביים דערהאלטן די סומע.

א פארשטויסענער און זיין גאנג ליב ביינקט און גייט אוים נאך איר. און פון וואנען האט זי דאס געקאנט וויסן ? ווי אזוי האט עס איר גאר געקאנט איינפאלן אזא געדאנק ? זי האט דאך קלאר געוואוסט אז דאס פייער האט געמאכט מר. וואלף, אז בענדזשאמין איז דאך געווען אין געפאר פארברענט צו ווערן. איז ווי אזוי זשע האט עס איר געקאנט איינפאלן אז מען זאל גאר ארעסטירן בענדזשאמינען פאר מאכן דעם פייער ?

איז עס איר טאקע ניט איינגעפאלן, און ווער עס זאל איר דאס מיטטיילן איז ניט געווען. זי איז דאך כסדר געזעסן אין שטוב און זי האט זיך אויף דער גאס ניט געוויזן.

זי איז געווארן שטארק געפאלן ביי זיך. זי האט זיך געפילט דערשלאגן און פארלאזט. און זי איז דערפאר געווארן א שווייגנדיקע און זי האט אויסגעזעען זייער טרויעריק. אפט האבן זיך באוויזן טרערן אין אירע אויגן, און ביינאכט האט אפט געטראפן, אז זי האט נאס געמאכט די קישנס מיט אירע טרערן.

די מוטער האט אויף איר געקוקט מיט גרוים רחמנות. זי האט געזעען ווי איר טאכטער איז שטארק דערשלאגן. זי האט באמערקט ווי זי ווערט בלייך, אויסגעצערט, ווי זי שווייגט און דאס פנים איז באדעקט מיט מרה שחורה. און דאס הארץ האט איר ווי געטאן פאר איר קינד, און זי האט גענומען קלערן עצות ווי אזוי צו פארטרייבן די מרה שחורה פון איר.

און איין מאל פארנאכט ווען סילוויא איז געזעסן ביים פענסטער א טרויעריקע און זי האט געקוקט ווי די זון פארגייט אויף די בוימער וואס זיינען געשטאנען ערגעץ ווייט — האט זי דערביי טרויעריק אפגעזיפצט און געטראכט : אזוי פארגייען מיינע האפענונגען און מיין גליק . . . האט זיך די מוטער דאן אוועקגעזעצט לעבן איר און זי האט אנגעהויבן צו איר רעדן מיט א ווייך און צארט קול :

— סילוויא, איך וויל עפעס מיט דיר זיך דורכריידן.

סילוויא האט אומגעקערט דאס פנים צו איר און קוקנדיק מיט די ברייט געעפנטע טרויעריקע אויגן, האט זי געזאגט :

— ריידן . . . וועגן וואס ווילסטו מיט מיר ריידן ?

— איך וויל ריידן וועגן דעם, וואס דו ביזסט אזוי טרויעריק.

— און וואס האסטו וועגן דעם צו זאגן ?

— סילוויא — האט די מוטער אנגעהויבן צו רעדן מיט הארץ — דו זעסט דאך שוין אוים אזוי שרעקלאך. וואס קאן ווערן דער תכלית פון דעם ?

— וואס, מיינסטו צו זאגן מיט דעם ?

— איך מיין : דו זיצסט כסדר אין שטוב און דו ביזסט אזוי מרה שחורה'דיק.

— איך בין גאר ניט אזוי פאר'מרה-שחורה'דיק, מאמע.

— וואס זשע, איך זע דען נישט ? א מאמע זעט . . .

— וואס זשע זאל איך טאן ? וואס קאן איך זיך העלפן ?

— דו מוזסט איין מאל פאר אלע מאל זיך נעמען אין די הענט אריין. דו ביזסט נאך יונג, דו ביזסט שיין . . . וואס זארגסטו זיך ? דו ווייסט גאר וואס ? לאמיר גאר אדויספארן פון שטאט . . . ס'איז זומער, הייסע טעג, מענשן פארן ארוים פון שטאט, לאמיר אויך ארויספארן . . . דו וועסט זיך דערווייטערן פון דער שטאט. דו וועסט זיך אויסרוען אויף דער פרישער לופט און דו וועסט קומען צו זיך.

— וואוהין זאלן מיר פארן ?

—א דאגה וואוהין ? לאמיר ארויספארן צום ים . . . ערגעץ אין א פלאץ וואס ליגט לעבן ים, וואו די לופט איז גוט, און וואו ס'איז שטיל.

— אללרייט ! ס'איז ניט קיין שלעכטער פלאן . . .

— ביזסטו מסכים ארויסצופארן ?

—יא. נאר אויב שוין פארן איז ערגעץ אין א שטילן פלאץ . . . נישט אין קיין רעש'יקן ארט . . .

— אלרייט טאכטער. מען קאן געפינען אזא פלאץ אויך.

— נו, און געלט ? מען דארף דאך האבן געלט אויף דעם ?

— וואס ארט עס דיר. דאס איז שוין מיין זאך. דאס וועל איך שוין פארזארגן.

— וואו וועסטו נעמען געלט ?

— וואס האט עס מיט דיר צו טאן ?

— נו, איז אלרייט. מיר קאנען אפילו פארן מארגן.

(ווייטערס קומט)

"רוט אלעקזאנדרא"

(שלום פון זייט 2)

דער "אסיסטענט פּוירסער" און גייט גלייך צו צו אונזער מיטרייזנדער.

— אנטשולדיקט, זייט איר ניט מרס. עקס ?

— יא.

— מיין נאמען איז דיראנסאן, איך האב געהאט דעם פארגעניגן צו מיטארבעטן אונטער אייער מאנס פירערשאפט, ווען ער האט געקראגן דאס "קאפיטאנשאפט" איבער דער "רוט אלעקזאנדרא" מיט א פאר יאר צוריק אויף איר וועלט קרוז. דא האב איך אן אלבום מיט פארשידענע פאטאגראפישע בילדער, גענומען אין די פארשיידנסטע פארטן פון דער וועלט. איך מוז אייך זאגן אז די רייזע וועל איך קיינמאל אין מיין לעבן ניט פארגעסן.

זייער ווייניק האבן געוואוסט, אז ניט די שיף איז געווען פארבארייטעט פאר אזא זאך, און ניט זי איז געווען פאסיק פאר אזא קרוז, איבערהויפט צו אקאמאדירן אזויפיל פאסאזשירן טוריסטן. די קאמפאני האט אבער קיין ברירה געהאט, ווייל די פריער באשטימטע שיף איז אומדערוואַרטעט קאליע געווארן, און ס'האט געמוזט גערדויערן אמווייניקסטן א חודש ביז ס'וועט פארריכט ווערן. אבער אפלייגן דעם טור איז אוממעגלאך געווען, ווייל אלע פאסאזשירן זיינען שוין געווען "געבוקט" . . .

איין קלוגע זאך האט אבער די קאמפאני יא געטאן, און דאס איז צו באשטימען אייער מאן פארן קאפיטאן צו דער געלעגנהייט.

— ווייסט איר אבער, — האט זי אים איבערגעשלאגן. — ווייסט איר וויפיל עגמת נפש דאס האט מיר פארשאפט? אכט חדשים האב איך מיין מאן ניט געזעען, און איך האב אים טאג אויף טאג דערוווארטעט אהיים, פאר אמווייניקסטן א פאר חדשים, און מיר האבן אויסגעארבעט פלענער צו פארווייל'ן די צייט ווי געהעריק. און פלוצלונג באקום איך א דעפעשע פון מיין מאן : — איך מוז באלד קומען מיט מיין טעכטערל קיין סאן פראנציסקא. דאס הארץ האט זיך מיר אפגעריסן.. אנקומענדיק, האב איך צו מיין גרוים שמערץ אויסגעפונען, אז נאר א פאר טעג פארווייַלט ער אין האפן, און מוז זיך ווידער אוועקלאזן אויף חדשים לאנג . . . און ווער ווייס איבערהויפט אויף ווי לאנג ? . . . ווען איך ווייס דאן צו וואס פאר א געפאר די גאנצע עקספעדיציע איז געווען אויסגעזעצט, און ווי איך האב דאן געפילט, וואלט איך פאזיטיוו צעשטערט דער קאמפאניס פלענער. אפילו מיט מיין מאנס קאריערע, וועלכע איז גוואלדיק געהויבן געווארן זינט יענעם קרוז. א שטארק אויפגערעגט איז זי אנשווינג געווארן

— צו וואס א ים פארערס פרוי איז אויסגעזעצט, ווייס איך גאנץ גענוי, — האט דער "אסיסטענט פּוירסער" אנגעפאנגען מיט אן אפאלאגעטישן טאן. דעריבער וואלט מען אייך געקאנט אנטשולדיקן אלעס. אבער דערלויבט מיר אייך צו זאגן, אז די פארדינסטן וואס אייער מאן האט זיך געשאפן, דעם קוראזיר און זעלבסט אויפאפפערונג וואס ער האט ארויסגעוויזן. די אומדערשראקנהייט און קאלטבלוטיקייט אין די קריטישע מאמענטן וואס ער האט ארויסגעוויזן(און אזעלכע זיינען געווען פיל), איז ווירקלאך ניט אפצושאצן. איך בין שוין אליין פאר יארן לאנג א ים פארער, און איך מוז צוגעבן, אז אזוינס האב איך ניט פאר, און ניט נאך דעם, ניט איבערגעלעבט. די דיסציפלין וואס ער האט אנגעהאלטן צווישן דער מאנשאפט, אין די געפערלאכסטע מאמענטן, ווי צ. ב. דורך א טראפישן שטורם, דורך די געדיכסטע נעפלען, דורך די ערגסטע הוריקאנישע זאנגען. ווען עס איז געווען א מאמענטן פראגע אז די שיף זאל אונטערגיין, איז ער קאלטבלוטיק אויף זיין "בריקל" געשטאנען, און האט אלעס קאמאנדעווועט גלייך ווי גארניט. און קיינמאל האבן די פאסאזשירן ניט געוואוסט, צו וואס פאר א געפארן זיי זיינען אונטערווארפן . . .

ביי מיר האבן די אויגן אויפגעלויכטן הערנדיק אזעלכע שבחים פאר איר מאן. מיר האבן גענומען בלעטערן דעם אלבום, פילע אינטערעסאנטע בילדער געטראפן. פילע פלעצער האט האמער דערקענט, ווייל אויך ער האט געהאט די זעלבע "סנעפס". און ווער ווייס ווי לאנג מיר וואלטן נאך געשמועסט ? ווייל ווער קאן עס מיד ווערן צו הערן וועגן די אויסערגעוויינלאכע ים געפארן, און ווי אזוי מענשן מיט שטאלענע נערוון און אייזערנעם ווילן קאנען עס גובר זיין. אבער פלוצלונג גיט זיך דער "אסיסטענט פּוירסער" א כאפ צום זייגער :

"פארדאן מי ! " — האט ער אויסגעשריען. — איך האב זיך צופיל פארשמועסט. מיר זיינען שוין ניט ווייט פון "גאלדען גייט". ער האט זיך געזעגנט מיט אונז און איז באלד אוועק.

מיר האבן מער קיין ווארט ניט אויסגערעדט. מיר האבט אין די אויערן געקלונגען דאס ווארט "גאלדען גייט". דאס באריהמטע און אל-באוואוסטע "גאלדן גייט", דער קארידאר צו סאן פראנציסקא.

סאן פראנציסקא . . . מיין שוועסטער ! מיין שוואכע, מוטלאזע, פון אלעמענס-פיין-דערשלאגענע שוועסטער, ווארט אויף מיר . . .

סאן פראנציסקא, קאל.

קאלגארי

קאלגאריער נאטיצן

מר. און מרס. קעלער, פאניע טשערניאק, מאדאם נאטאנזאן, פאפולערע וויניפעגער געזעלשאפטלאכע טוער האבן באזוכט קאלגארי אויף זייער רייזע פונ'ם פאסיפיק קאוסט. זיי האבן באזוכט קאלגאריער פרץ שול, בייגעוואוינט א רעפעטיציע פון קאלגאריער געזאנגס פאראיין, וועלכן זיי האבן געלויבט. אויך זיינען די געסט געווען איינגעלאדן צו מרס. שומיאטשער אויף אן אוונט, צו מרס. שיינין און צו צו פערלמאנס, וועלכע זיינען אקטיווע טוער ארום דער קאלגאריער פרץ שול. די געסט ברייינגען אריין א סך אינטערעס אינ'ם אידישן לעבן אין די קרייזן וואו זיי קומען.

* * *

ארטור זיגלבוים, פארשטייער פון קולטור ליגע איז אין קאלגארי וועגן פארקויפן ביכער.

* * *

מר. און מרס. יעקב דע האאז זיינען געווען די געסט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און הדסה. ארום $2,000 איז געשאפן געווארן פאר'ן קרן-היסוד.

* * *

דער קאלגאריער געזאנגס פאראיין מיט פראפעסאר גרעגארי גארבאוויצקי אלס דירינגענט, וועלן האבן זייער ארויסטריט דעם 17טן יוני, אין אל-אזאר טעמפל. דאס וועט זיין איינער פון די שענסטע אונטערנעמונגען וואס קאלגארי האט ביז איצט געהאט, חן חן לך, קאלגארי, פון אונטער די ראקי מאונטיינס, וואקסט אויף א געזונט אידיש קולטורעל לעבן.

* * *

ענעט סמיט, טאכטער פון מר. און מרס. הענרי סמיט, וועלכע האט-לעצטע וואך געוואונען אין דעם קאלגאריער פעסטיוואל, האט אויך געוואונען די העכסטע צייכנס אין א קלאס פון 29 שילער.

דער ארדזשודיקייטאר האט זייער געלויבט דאס קינד אלס איינע פון די פעאיקסטע קינדער, וואס ער האט באגעגנט.

* * *

דער מוטער פאראיין האט זונטאג דורכגעפירט א קאנצערט אין פרץ זאל. עס איז געווען זייער א דערפאלגרייכער אוונט.

קאלגאריער יונגט רינג פייערט שלום-עליכמס יארצייט

פון הענאך זיסקינד

די פלאנצן און ווארצלען פון קאלגאריער פרץ אינסטיטוט האבן זיך צעוואקסן אין דער ברייט און אין דער טיף דערגרייכנדיק אונזער יוגנט, וועלכע איז ביז אהער געוואקסן אין דער פרעמד, זיך אויסגעלעבט אין דער פרעמד, און אזוי געבליבן פרעמד פון אונזער אידיש לעבן. אבער אט זעען מיר אז דער פרץ אינסטיטוט איז ניט נאר א דערציאונגס אנשטאלט, וואו מער פון הונדערט קינדער קריגן א אידישע דערציאונג, און ניט נאר האט דער אינסטיטוט צוגעצויגן די טאטעס מיט די מאמעס, נאר אט האט די קולטור געזעלשאפט מיט 2 חדשים צוריק באשלאסן צו ארגאניזירן די יוגנט וועלכע איז שוין ארוים פון שולעלטער און געגרינדעט א "יונגט רינג קלוב" וועלכער ציילט 65 אידישע בחורים און מיידלאך. דער עקזעקוטיווער קאמיטעט פון דער קולטור געזעלשאפט האט באשטימט ל. פערלמאן אלס דירעקטאר און אויפזעער פונ'ם יונגט רינג קלוב.

מיר איז אפט אויסגעקומען צו אדרעסירן די יוגנט און אנוועזנד זיין אויף זייערע פארזאמלונגען, אבער פאר דער פייערונג פון שלום-עליכמ'ס 15טן יארצייט און פאר דער פיינער פראגראם וואס זיי האבן דורכגעפירט קומט זיי באמת א יישר כח. צו דער פייערונג זיינען געקומען איבער דריי הונדערט מענשן און דער עולם איז געווען זייער באגייסטערט פונ'ם אוונט. דער יונגט רינג האט אן אייגענעם ארקעסטער, אנגעפירט פון יאשא גאלפערין, און פאר דער קורצער צייט פון זיין עקזיסטענץ האט ער שוין באוויזן צו נעמען אן אנטייל אין דער פראגראם מיט צוויי נומערן. דער יונגט רינג האט אויך א כאר פון 16 מיידלאך, אנגעפירט פון פראוואטינער, דער כאר האט געזונגען א צאל אידישע פאלקסלידער פון אונזערע בעסערע דיכטער. עס איז ממש געווען א איבערראשנוג צו זעען אט די קינדער, וועלכע קריגן ניט אין דער היים קיין גרוים דערמוטיקונג פאר'ן אידישן ווארט, מיט וואס פאר א באגייסטערונג זיי האבן געזונגען.

די צווייטע טייל פון פראגראם איז באשטאנען פון א דעבאטע אין וועלכער עס האבן אנטייל גענומען 4 בחורים : הענסאן, סינגהויז, שיינען און לייכטער, אויף דער טעמע : "צי האט דער נייער אידישער דור א נאציאנאלן גייסט?" דער דירעקטאר פון קלוב האט פארגעשטעלט די רעדנער, דערקלערנדיק אז דאס איז די ערשטע דעבאטע אין אידיש צווישן קאלגאריער אידישע קינדער, מיר דאכט זיך אז א סך עלטערן האבן פיל געלערנט פון דער דעבאטע. אזעלכע דעבאטעס זיינען זייער געזונט און ברייינגען אריין א סך ווירקלאכקייט, דערווייזנדיק פאקטיש אט די אפגרונטן, וועלכע זיינען דא צווישן צוויי דורות, וועלכע האבן זיך באגעגנט פנים אל פנים, און דערווייזנדיק די וועגן אויף וועלכע מען צעשיידט זיך און אויף וועלכע מען וואלט זיך געקאנט באגעגענען.

איינער פון די ריכטער, ה' פאפערני, וועלכער האט פרעזענטירט די דעבאטאנטן מיט ביכער, וועלכע זיינען א מתנה פון מר. שיינען, האט די בחורים באגריסט און האט אויסגעדריקט זיין האפענונג, אז די אידן פון קאלגארי וועלן האבן די מעגלאכקייט ווייטער צו הערן אזעלכע דעבאטעס, ווייל עס באווייזט דאך אז אונזער יוגנט קאן ניט און וויל זיך ניט אויסלעבן אין דער פרעמד.

אויך האט דער קלוב דורכגעפירט אן איינאקטער פון שלום עליכם "א דאקטאר". די יונגע אמאטארן האבן עס דורכגעפירט אויף א געלונגענעם אופן, ארויסברייינגענדיק די שלום עליכם טיפן. און ווייטער זעען מיר, אז ווען אונזער יוגנט לייענען שלום עליכמ'ען וועלן זיי אים פארשטיין. — בכלל איז דער אוונט געווען זייער א פיינער.

מר. פערלמאן פארדינט א יישר כח פאר זיין איבערגעבענער ארבעט, אויך א יישר כח דעם רעזשיסאר, פראוואטינער און דער קאלגאריער קולטור געזעלשאפט פאר זייער אינטערעס וואס זיי נעמען אין דער יוגנט באוועגונג, דעם פרץ אינסטיטוט און הויפטזאכלאך דער יוגנט אליין, פון וועלכער מען קאן א סך דערווארטן און האפן אויף גאר גוטע טאטן אין דער אידישער קאלגארי.

קאלגארי

פראדקין און שומיאטשער
באריסטערס, סאליסיטארס, נאטארים
611 גריין עקסטשענדזש בילדינג
7118עם. — אפיס טעלעפאנען — 1717עם.
רעז., טעלעפאנען 1975עם—4145עם
FRADKIN & SHUMIATCHER
Barristers, Solicitors, Etc.
Calgary Alberta

ERNEST LUTZ
125-14th Ave. East Ph. M7636
CALGARY, ALTA.
אויסגראבונג — שטיין ארבעט
ציגל — קאנקרים און
לאון ארבעט

ווען אין קאלגארי
פארפארט אין
האטעל נאבל
רייטס $1.00 און העכער
בארינונג און באקוועמלאכקייט איז אונזער מאטא
מאדערנער רעסטאראן אין פארבינדונג
א "באס" באגעגנט צו יעדער צייט
H. H. ADAMS, Mgr.

וועלוועט מאטאר איל
איז ספעציעל געמאכט אויסצוהאלטן מער שווערקייטן. דערפאר שטייט עס אוים היץ און איז פערפעקט נעאוילם ביז'ן לעצטן מייל
מיר פארקויפן פון 5 גאלאן ביז א קאר-לאט
VELVET OIL COMPANY
W3011—1944-8 Tenth Ave., W.—W8193
CALGARY

Jensen's Transfer Co. Ltd.
רעגולערע טעגלאכע בארינונג
— קאלגארי—
אקאטאקס, בלעק דיימאנד, טוירנער וועלי.
קראספילד — קארסטעירס
רופט אונז בלויז אפ, מיר פירן אלצדינג איבעראל
לייוווסטאק — מאשינען — פראכט און עקספרעס
Office and Warehouse Phone M5347
323 - 11th Ave. East

JAMES MARR SR.
פלאמבינג, היטינג, געזפיטינג
237-12th Ave. E. Phone M2741
CALGARY

CITY WELDING & REPAIR SHOP
119-5th Ave. E.
J. L. DAVIDSON, The Welder
M 2240
מיר וואלטן נאר געוואלט זעען דעם דזשאב וואס מיר זאלן ניט קאנען מאכן.

DAVE WEATHERALL
אוטא בארי און פענדער ריפעירס
207 Third Avenue East
Phone M7740 - CALGARY

DALES
Hot Roast Chickens
4טע סטריט וועסט, אנטקעגן איטאנס.
ביי דער סיין פון דעם גאלדענעם האן.

J. A. McKENZIE
335-11TH AVE. WEST
M9062
פארניטשור ריפעירס, אפהאלסטערי, פלאר פיניש
אפשאצונגען פריי

EXCLUSIVE HEMSTITCHING
306A 10 St., North W.
Phone L 2433
קאטאן און סילק 8¢ א יארד

N. K. CAFE
220 CENTRE STREET
אלע סארטן כינעזישע שפייזן
בעסטע טשאפ-סוי אין שטאט
גוטע באדינונג
WONG YUNG

JACKSON'S WELDING
בלעקסמיטינג
עלעקטריק און אסעטילין וועלדינג
816 NINTH AVE., W.
Phones: M1996—S0014
CALGARY :: ALBERTA

FANNY SHUMIATCHER ZISKIN
פידל לערערו
ספעציאליזירט מיט אנפאנגער
Studio: 1137 6th Ave. W., Ph. M3177

א פרואוו וועט אייך איבערצייגן
גוטע בארינונג איז אונזער מאטא
אויב איר ווילט אז אייערע שיך זאלן גוט פארריכט ווערן, פרובירט
H. MANUEL
508-8th Ave. West
(אנטקעגן גארבוט ביזנעס קאלעדזש)
גוטע ארבעט און מאטעריאלן גאראנטירט

פאבליק סטענאגראפער
PHYLLIS POWELL
7 Bank of Toronto Bldg.
Office Ph M 3250—Res. Ph H 2688

די מאדעל בארבער שאפ
ביוטי פארלאר
719, 4th St. West
M 3896
פאר בעסערער בארינונג

NICHOLSON AUTO TOP & REPAIR SHOP
131-11th Ave. East
אלע ריפעירס אויף אווטאמאבילן און אפהאלסטערינג.
מיר גיבן אפשאצונגען פריי.

BARNES' VULCANIZING
עטאבלירט אין 1908
איז נאך אלץ צו אייער בארינונג
אויב עס איז טייער טראבל, פארריכט עס אויף דעם בארנ'ס אופן.
313 Seventeenth Avenue, West
CALGARY

הארדוואוד פלארס
געלייגט און געפינישט לויטן נייעם אופן.
ביליקער, בעסער, לייכטער צו ריייניקן.
דויע-האפט, סאניטאריש. אלטע פלארס איבערגעלייגט מיט נייסטע שטויבלאזע סאנדינג מאשינען.
בעסטע ארבעט גאראנטירט.
GEO. H. RICE
M9020, W3076. 724 Seventh Ave. W.

JACK EVANS
139-10 AVE. N.E. H 3025
דער בריקלעיער
פייער פלייסעס, קוימענס, באילערס פארריכט
מיר מאכן א גוטן דזשאב צו יעדער צייט

נעמט אייערע פאטאס אין אונזער סטודיא
מיר פארזיכערן אייך ערשט-קלאסיקע
Brewer Studio
איבער 20 יאר עקספיריענס.
114-8th Ave., E. Calgary, Alta.

AUTO SERVICE
7th Ave. 8 St. W.
McIVOR BROS.
קאר גריזינג, וואשינג, פאלישינג
גאזאלין, איל, וועקום קלינינג.
טייערס (אטלאס), אקסעסארים און א. וו.

א פיינער פליווואר פאר פיינערע געשמאקן
סערווירט
קאלגארי
דראי
דזשינדזשער איל
CALGARY BREWING & MALTING CO. LTD.

דער סאניטארי אינזשינער

היינט דער דאזיקער וואולקאן איבער די פריידן פון אייער היים? לאזט אונז פארריכטן אייער פלאמבינג און מאכן אייער היים מאדערנע. איר זאלט זיך נאכפרעגן וועגן דעם ווי ווייניק עס וועט אייך קאסטן.
א סאך א טאג
האלט אייך תמיד שטארק און קרעפטיק
F. H. LEPPER & CO.
604A CENTRE ST. M 1913

בּרודער מאָרד

געכסט אינטערעסאנטער און שפּאנענדער ראמאן

(פארזעצונג)

מערי איז געבליבן אליין. איינזיקע מינו־טען איז זי געשטאנען, ווי א פארשטיינער־טע. זי האט געפילט, אז זי איז אליין, זי האט קיינעם ניט אויף דער דאזיקער גרוי־סער וועלט. וועמען עס זאל זיך אנגעמען פאר איר. וואס איז נעענטער און בעסער פון א פאטער. זי האט אבער ניט קיין פאטער. א פרעמדער מוז פארטרעטן די שטעלע פון איר פאטער... דאס איז זיי־ער טרויעריק, דער אלטער ארמסטראנג איז א גוטער מענש און אן איידעלער, ער איז אבער דאך א פרעמדער...

זי האט א ציטער געטאן און האט גע־זאגט צו זיך אליין:

— אויך דיזער אוונט וועט אוועק־גיין, אויך דעם דאזיקן ווייטיק וועל איך איבערטראגן. דאן אבער וועט זיך אנהויבן פאר מיר א ניי לעבן... האנט אין האנט מיט א גוטן איידעלן מאן וועל איך דורכ־גיין דעם שווערן און טרויעריקן וועג פון לעבן — איצט מוז איך גיין צו מיינע געסט.

כאטש די געסט האבן ניט געוואוסט וואס עס איז פארגעקומען הינטער דער סצענע, וואס פאר א פלאנען מען האט געמאכט און וואס פאר א טרויעריקע סצע־נעס עס האבן זיך אפגעשפילט הינטער זייערע פלייצעס, זיי האבן אבער פון רעסטאווען געפילט, אז עפעס איז ניט גלאט, — עפעס טוט זיך, עפעס קאכט זיך.

מען האט געזעען ווי דער אינדיער גייט ארום אומרואיק און אויפגערעגט. מען האט באמערקט ווי מיט מערי האט גערעדט א ליינגערע צייט מיט'ן אלטן ארמסטראנג. דאן האט דער אלטער ארמסטראנג אוועק־גערופן מאקארטין אן א זייט און האט מיט אים גערעדט א פאר מינוט. מאקארטי איז געווארן אומרואיק און איז האסטיק אוועק־געגאנגען.

דאס אלעס האט געווירקט זייער אומאנ־גענעם אויף די געסט. יעדער האט געוואלט אז דער באל זאל זיך שוין ענדיקן און מען זאל זיך שוין צעגיין. באלד אבער האט מיט מערי איינגעלאדן אלע געסט צום טיש.

מען האט זיך אויסגעזעצט. מערי האט זיך געזעצט מיט גראף געארג אויבן־אן. לעבן איר האט געדארפט זיצן איר פאטער. ער איז אבער ניט געווען אין זאל און דער אלטער ארמסטראנג האט זיך געזעצט אויף זיין פלאץ.

מען האט אויפגעגעבן צום טיש און די געסט האבן אנגעהויבן צו עסן און טרינקען. דער גוטער וויין האט אנגעהויבן צו ווייזן וואס ער קאן. אלע זיינען געווארן פריילא־כע ראון "לעבעדיקער". מ'האט אנגעהויבן צו ריידן און פלוידערן.

פלוצלונג האט זיך דער אלטער ארמ־סטראנג אויפגעהויבן און האט אויפגעהויבן די האנט אלס צייכן אז ער וויל עפעס זאגן. אלע זיינען שטיל געווארן.

— מיינע הערן און דאמען! האט דער אלטער ארמסטראנג געזאגט. מר. מאקאר־טי האט געמוזט אוועקגיין פון דאנען, וויכ־טיקע געשעפטן האבן אים אוועקגערופן. ער האט מיך געבעטן, איך זאל אייך מעלדן, אז זיין טאכטער, מיס מערי מאקארטי איז פארלאבט געווארן מיט גראף ג. טשעזוויק.

די געסט האבן זיך אויפגעהויבן. יעדער האט גענומען א גלאז וויין אין דער האנט און אלע האבן אויסגערופן מיטאמאל:

— הורא! מיר טרינקען פאר דעם וואויל פון דעם יונגן פארל! גליק און אלעס גו־טעס ווינשן מיר מיס מאקארטי און געארג טשעזוויק!

יעדער האט געהאלטן פאר זיין הייליקע פליכט פערזענלאך צו באגריסן מיס מערי און צו ווינשן איר גליק און דערפאלג.

אלע זיינען פריילאך געווארן. דער בעס־טער שאמפאניער האט זיך געגאסן ווי וואס־סער. מען האט געהאלטן רעדעס, מען האט גערעדט און מען האט אנגעהויבן פארגעסן אז די נאכט איז עפעס געשעען אין דעם הויז.

דאס עסן האט זיך ענדלאך געענדיקט און די געסט האבן שוין געוואלט זיך אויף־הויבן. פלוצלונג איז אריינגעקומען מא־קארטי. ער איז געווען שטארק אנגעטרונ־קען און האט זיך ארומגעקוקט א פאר מי־נוט, דאן האט ער אויסגערופן:

— וואס זייט איר אזוי שטיל געווארן? עסט! טרינקט! זייט לוסטיק! מיין טאכ־טער האט זיך פארלאבט. איך האב נאר איין קינד, נאר איין טאכטער און איך וויל אז גאנץ שיקאגא זאל וויסן אז זי האט זיך אויסגעזוכט עפעס א שלעפער א גראף, מיט וועלכן זי האט זיך פארלאבט קעגן מיין ווילן — עסט!

אין דער מינוט האט זיך דעם אלטן ארמסטראנגס האנט ארויפגעלייגט גאנץ שווער אויף מאקארטיס פלייצע.

— וואס טוט איר דא? האט אויסגע־רופן דער אלטער ארמסטראנג, גייט ארויס פון דאנען, דא איז ניט אייער פלאץ!

— אזוי? פון מיין הויז טרייבט איר מיך ארויס! וואו איז מיין טאכטער? פאר־וואס שווייגט זי? אהא, איך ווייס עס, זי איז געווים געגאנגען אין שענק פון באבא יאגא!

דער אלטער ארמסטראנג האט אנגע־כאפט דעם שיכור'ן מאקארטי און האט אים געוואלט ארויספירן פון זאל. דא אבער האט ער ניט געטראפן. דער אנגעטרונקע־נער מאקארטי איז געווען פיל שטארקער פון אים און האט אנגעהויבן זיך מיט אים צו שלאגן.

עס זיינען אנגעלאפן מענשן וואס האבן זיי געוואלט צעשיידן. דאס איז אבער ניט געווען אזוי גרינג ווייל מאקארטי האט זיך געשלאגן, געריסן און געביסן יעדן איינעם וואס האט געוואלט צוגיין צו אים.

— ער איז משוגע! ער איז קראנק! האט מען געשריען פון אלע זייטן. זאל מען רופן די פאליציי! זאל מען שיקן נאך אן אמבולאנס!

עס האבן זיך ווירקלאך געפונען א פאר וואס זיינען אוועק נאך פאליציי.

מיט שוועריר מי איז עס געלונגען איינ־צוהאלטן דעם האלב משוגענעם מאקארטי.

— ער איז משוגע, מען מוז אים נעמען אין א שפיטאל, האט געזאגט איינער פון די פאליציסטן און האט טעלעפאנירט נאך אן אמבולאנס.

דערווייל איז מערי געלעגן אנגעשפארט אויף געארגס ברוסט. זי איז שיר ניט גע־פאלן אין אנמאכט. מ'קאן זיך פארשטעלן וואס דאס אומגליקלאכע מיידל האט אי־בערגעליטן אין די מינוטן.

דער אלטער ארמסטראנג איז צוגעקומען צו איר און האט איר געזאגט:

— בארואיקט אייך, מיס מערי! איר זעט דאך, אז אייער פאטער איז קראנק. עס איז אן אומגליק, וואס קאן מען טאן.

ענדלאך איז אנגעקומען דער אמבולאנס. די פאליסלייט האבן געבונדן דעם משוגע־נעם מאקארטין און אים אריינגעלייגט אין וואגן.

די געסט האבן לייגנער ניט געקאנט פארבלייבן אין דער ווילע. איינער נאכ'ן אנדערן איז מען זיך צעגאנגען שטיל, און פארטראכט. דער פריילאכער באל אין דער ווילע אין דזשעקסאן פארק האט זיך גע־ענדיקט זייער טרויעריק.

נאך דעם באל

טרויעריק האט מיס מערי פארבראכט די נאכט נאך דעם באל. זי האט מיט אלע כחות און מיט אלע מעגלאכע מיטלען גע־וואלט אויסמיידן אן עפנטלאכן סקאנדאל. עס האט איר אבער ניט געהאלפן. דער סקאנדאל איז ארויסגעקומען ווי בוימל אויפ'ן וואסער. ער איז געווען פיל ערגער פיל שרעקלאכער ווי זי האט זיך פארגע־שטעלט.

עס איז געווען צוועלף אזייגער בייטאג, דעם טאג נאכ'ן באל. מערי איז געזעסן אין איר שרייבצימער, טרויעריק, פארטראכט און פארזארגט. איר לאגע איז געווען א טרעקלאכע, אן אפשיילאכע.

איר פאטער איז א בעטלער. פאר צרות איז ער משוגע געווארן. זי איז א בעטלערן. עס איז אמת אז זי איז פארלאבט צו גראף געארג טשעזוויק. וועט אבער געארג זי וועלן הייראטן נאך דער שרעקלאכער סצע־נע וועלכע האט זיך אפגעשפילט אין דער פאריקער נאכט? האט זי דאס רעכט צו זיין זיין כלה? קען זי דען פון אים עפעס פארלאנגען? נאכדעם וואס עס איז גע־שעען נעכטן ביינאכט דארף זי ניט פאר־לאנגען צו ווערן זיין פרוי.

מיס מערי איז ניט געווען איינע פון יע־נע פרויען און מיידלאך וועלכע זוכן צו באנוצן די געלעגנהייט צו פירן א פראצעס מיט א מאן ווייל ער האט זיי פארשפראכן צו הייראטן אדער ווייל ער האט זיי גע־הייראט.

פירן א פראצעס מיט א מאן. אים הייסן ארעסטירן אים פארקלאגן פאר "בריטש אף פראמיס" ווי עס הייסט אויפ'ן אמערי־קאנעם לשון איז א טרויעריקער פאל. נאר אן אויסגעלאסענע פרוי, נאר א פארדאר־

NEW PALACE THEATRE

היינט ווערט געוויזן (ספעשל)

"די בליו איינדזשעל"

מיט

עמיל דזשענינגס, מארלין דייטריטש

REGENT

מיין סטריט ארום לאגאן

היינט, מיטוואך און דאנערשטאג

"דער שפיאן"

א דראמע פון סאוועטן רוסלאנד און די טעטיקייט פון דער געהיים פאליציי, די טשעקא

דערוואקסענע, צו יעדער צייט, 25 ס.

בענע פרוי, נאר אזא דערלויבט זיך צו ברייננען פאר'ן ריכטער אירע אינטימע אנגעלעגנהייטן.

עס איז אמת, אז פיל פרויען און מייד־לאך דערלויבן זיך עס צו טאן. ווען מען קוקט זיך אבער בעסער צו צו די סקאנ־דאלן ליבנדע פרויען און מיידלאך, זעט מען אז דאס זיינען פרעמדע, איינגעוואנ־דערטע פרויען וועלכע האבן אין דער היים געפירט א זייער ווילדן לעבן, א פארדארבן לעבן; פרויען וועלכע זיינען שוין ניט איין מאל אנטלאפן מיט פרעמדע מענער; פרוי־ען וועלכע האבן שוין ניט איין מאן רואי־נירט. אזעלכע פרויען מאכן סקאנדאלן און פירן פראצעסן מיט מענער.

מערי איז ניט געווען אזא פרוי. זי האט פארשטאנען, אז נאך דעם סקאנדאל וואס האט פאסירט לעצטע נאכט קען געארג זי ניט הייראטן, און זי האט זיך באשלאסן צו ליידן און צו טראגן איר שיקזאל.

אין הויז איז געווען שטיל. עס האט זיך אויסגעוויזן אז אלע גוטע גייסטער זיינען אנטלאפן פון דעם ארט וואו עס זיינען פארגעקומען אזעלכע סקאנדאלן. דאס האט זיך אבער נאר אויסגעוויזן. איין טרייער פריינט איז געבליבן. וועלכער האט זיך זייער ווייניק וואס געקימערט וועגן דעם וואס עס איז פארגעקומען פאריקע נאכט. און דער טרייער פריינט איז געווען דער אלטער ארמסטראנג.

ער האט געוואוסט בעסער פון אלעמען ווי מאקארטיס געשעפטן שטייען. ער האט געוואוסט, אז פריער אדער שפעטער וועלן מאקארטים בעלי חבות צונעמען אלע זיינע הייזער און אלע זיינע גיטער. עס וועט אויסקומען, אז מען וועט ארויסווארפן מיס מערי פון איר הויז.

דאס האט דער אלטער ארמסטראנג אויף קיין פאל ניט געוואלט דערלאזן. ער האט דאריבער געקויפט די ווילא אין דזשעקסאן פארק אויף זיין נאמען און האט עס דער־נאך געשיינקט מיס מערי.

אזוי ווי מערי איז געזעסן אזוי פאר־טראכט און פארזארגט, איז דער אלטער ארמסטראנג געקומען.

מערי האט אים אויפגענומען זייער פריינטלאך, ווי ביז אהער.

— מיס מערי, איך האב אייך איין מאל געזאגט אז איך וועל אייך ליבן און שעצן ווי מיין אייגענע טאכטער, און איך וועל האלטן מיין ווארט. עס דארף אייך ניט ארן וואס איך וועט טאן און ווי אזוי איך וועל האנדלען, האט ער געזאגט, באטראכט מיך ווי אייער פאטער און גלייבט אז וואס איך טו פון אייערט וועגן, טו איך עס ווי א פאטער דארף טאן פאר זיין טאכטער.

— אך גאט! פארוואס קען איך ווירק־לאך ניט זיין אייער טאכטער, האט מערי געזיפצט.

— רעדט ניט מער דערפון, מיס מערי, עס איז גלייבער אזוי. מיט גראף טשעזוויק וועט איר גליקלאך זיין, מיט מיין זון אבער וואלט איר געווען אומגליקלאך.

אין דער מינוט איז אריינגעקומען מע־רים באדינערן און האט געמאלדן מר. ווענדלאנד. מערי האט אים געהייסן אריינ־פירן.

ווענדלאנד האט דערציילט אז ער האט באזוכט מערים פאטער אין דעם האספי־טאל און די דאקטוירים האבן אים געזאגט אז זיי האפן אז איר פאטער ווערט גערזונט.

מערי האט ניט געוואוסט וואס צו דיינ־קען פון דער בשורה. וואס וועט זיין ווען איר פאטער וועט געזונט ווערן און וועט ארויס פון האספיטאל? וואס וועט ער דאן טאן? צו וואס וועט ער זיך נעמען?

דער אלטער ארמסטראנג האט פאר־שטאנען מערים געדאנקען און האט אנגע־הויבן ריידן פון עפעס אנדערש.

— וואס הערט זיך עפעס מיט אונזער פראפ. גרינלאנד, האט ער געפרעגט.

— תיינט ביינאכט וועל איך האבן אין די הענט די גאנצע באנדע, האט ווענדלאנד געזאגט. מיין פלאן איז פארטיק. די שי־קאגער פאליציי גיט מיר וויפל מענשן איך וועל דארפן און איך בין זיכער, אז היינט

פראטעסט רעזאלוציעס קעגן דער האנדלונג פון דער סקול באָרד

פראטעסט רעזאלוציע פון דער קיעווער פרי לאָאן

מיר, די מיטגלידער פון דער קיעווער פרי לאאן און אייד אסאסיאיישאן, האבן אנגענומען א פראטעסט רעזאלוציע קעגן דער האנדלונג פון מרס. גרין, סקול טראס־טי, וועלכע איז דערוויילט געווארן אויס־שליסלאך פון די אידישע וויילער אין ווארד 3.

אזוי ווי מרס. גרין האט אפגעגעבן איר שטימע אין דער סקול בארד, אז מיר, על־טערן זאלן דארפן צאלן פאר ביכער פון גרייד 6[*]) און אויך צאלן איינטריט געלט אין גרייד 12, פאדערן מיר אויף מרס. גרין אז זי זאל גוט מאכן דעם פעלער ביי דעם צווייטן בארד מיטינג, אין אנקלאנג מיט דעם ~~וואס זי האט~~ צוגעזאגט אויף דער פלאטפארמע בעפאר די וואלן, אז זי איז פאר פרייע ביכער און פאר פרייען אריינטריט אין גרייד 12.

מיר האפן אז מרס. גרין וועט זיין ער־לאך צו אירע ווייילער און וועט זען ני־דערשטימען די ביילאו אדער זיך צוריק־ציען פון דער בארד, ווייל זי האט ניט דערפילט דאס וואס זי האט צוגעזאגט.

און מיר בעטן אלע איבעריקע סאסייטיס אז זיי זאלן זיך אפרופן צו דעם פראטעסט.

מיט אכטונג,

קיעוו פרי לאאן און
אייד אסאסיאיישאן
אף וויניפעג

*) באמערקונג פון רעדאקציע: — דאס איז א טעות, — מרס. הארט גרין האט געשטימט קעגן אפשאפן פרייע טעקסט ביכער אין קלאסן 7 און 8.

חברה לינת הצדק פראטעס־טירט קעגן האנדלונג פון סקול באָרד

ביי אן אלגעמיינער פארזאמלונג פון חברה לינת הצדק, וועלכע איז אפגעהאל־טען געווארן זונטאג 24טן מאי איז אנגע־נומען געווארן א רעזאלוציע צו פראטעס־טירן קעגן דער האנדלונג פון סקול בארד, פאר צוריקציען די אומזיסטיקע לערן בי־כער פון די קלאסן 8, 7, פון פאבליק סקול, ווי אויך פאר ארויפלייגן א טעקס פון 100 דאלאר שכר לימוד אויף די שי־לער פון קלאס 12 האי־סקול.

אידישע פרויען קולטור פאר־באנד פון תלמוד תורה

מרס. ד. שולמאן

דאנערשטאג דעם 27טן מאי איז אפגע־האלטן געווארן א מיטינג פון די אידישע פרויען קולטור פארבאנד פון תלמוד תורה אין גרויסן תלמוד תורה זאל. עס זיינען אנוועזנד געווען אריבער 150 פרויען.

מרס. עפּשטער איז געווען פארזיצערן פון דעם אוונט און זי האט אין זייער א שיי־נער רעדע דערקלערט די צילן־דערלאנגונג פון פארבאנד. מרס. סיגאל אלס ציטאט־ליקע קאסירערן פון פארבאנד האט אפגעגעבן א שיינעם באריכט וואס עס איז אפגעטאן געווארן ביז איצט. זי האט דערקלערט, אז ביי 500 מיטגלידערנס זיינען שוין גע־שאפן געווארן. איר באריכט איז אנגענו־מען געווארן איינשטימיק.

דערנאך זיינען דורכגעפירט געווארן וואלן פאר באאמטע און די פאלגנדע זיי־נען דערוויילט געווארן:

מרס. א. זלאבינסקי, ערן פרעזידענטן און קאנטראלער (ביי אקלאמיישאן); מרס. ד. שולמאן, פרעזידענטן (ביי אקלאמיי־שאן); מרס. קאהען, וויצע־פרעזידענטן; מרס. לעוויטין, וויצע־פרעזידענטן; מרס. בעלקין, וויצע־פרעזידענטן; מרס. לאבעל, וויצע־פרעזידענטן; מרס. סיגעל, קאסירע־רין (ביי אקלאמיישאן); מרס. לאקשין, רעקארדינג סעקרעטארן (ביי אקלאמיי־שאן); מרס. מילמאט, פינאנץ סעקרעטארן (ביי אקלאמיישאן).

די קאמיטע: מרס. סילווערמאן, מרס. טשארירקער, מרס. סניידער, מרס. ארלאוו מרס. סלוצקי, מרס. מאלקאוו, מרס. רו־סאף, מרס. ראזען, מרס. לאגינסקי, מרס. סירקעס, מרס. ווינשטאק, מרס. בלאש, מרס. עפּשטער, מרס. דארפמאן, מרס. פינ־טשוק, מרס. יאפע, מרס. שטשאר, מרס. סילווערמאן, מרס. סקאלסקי, מרס. גאלד־בערג, מרס. שמעלניצקי, מרס. מעלאטשקע מרס. בייזערמאן, מרס. פינקעל, מרס. לעוויט, מרס. פאמין, מרס. רייבער, מרס. קאטליארסקי, מרס. קאהען, מרס. סאיעס, מרס. קניאזאנסקי, מרס. אליען, מרס. פריהאדין, מרס. פיינבלאט, מרס. שאין.

דערמיט האט זיך דער מיטינג גע־שלאסן.

א דערקלערונג וועגן פאלקס־שול פלעט

אין פארבינדונג מיט דער פושקע וואס ווערט איצט גערעפלט פון דער אידישער פאלקס שול אין וויניפעג, בעט אונז מר. ליבערזאן צו מעלדן, אז די דאזיקע פוש־קע האט גארנישט צו טאן מיט דער אתרוג פושקע וואס ער האט גערעפלט דעם פארגאנגענעם פעברואר 1930. יענע פוש־קע איז גערעפלט געווארן אין אפיס פון "דאס אידישע ווארט", אין דער אנוועזנ־הייט פון דריי עדות, און מר. ש. קעי, פון 310 קאלעדזש עוועניו האט עס גע־וואונען, און עס איז פאראן א באשטע־טיקונג פון אים, אז ער האט די פושקע נעקראגן.

דאס געלט פון די ראפלס האט מר. ליבערזאן אפגעשיקט צום געהעריקן פלאץ און ער האט דערפאר א קבלה.

ביינאכט וועלן אלע מיינע גוטע "העלדן פון דער נאכט" זיצן אונטער די גרויסע און שמאלע פענסטער.

דער אלטער ארמסטראנג איז נאך גע־זעסן א פאר מינוט און איז דאן אוועקגע־גאנגען. זיינע געשעפטן האבן אים ניט דערלויבט לייגנער צו בלייבן.

ווענדלאנד און מערי זיינען געבליבן אליין.

— האט אייך גראף טשעזוויק געזאגט, אז איך וועל דא היינט זיין? האט ווענד־לאנד געפרעגט.

— ער האט עס מיר ניט געזאגט.

— ווייסט איר צו וועלכן צוועק גראף טשעזוויק איז געקומען אויף דער אויס־שטעלונג אין שיקאגא?

מערי האט א קוק געטאן אין פענסטער און האט דערזעען געארגן קומען. אט איז ער אליין! האט זי אויסגערופן.

(ווייטערעס — קומט)

איך וויל אז איר זאלט געדיינקען אויב איר דארפט אינשורענס פאר פייער לעבנס פארזיכערונג פאנט מיר 52 619 אדער 21 989 אוטאמאביל פליוט גלאז האלדאפ A. HARRIS ארעצקי

W. G. Furnival
אפהאלסטערער
קארפעטס גערייניקט
טעלעפאן 31 960 — 310 קאלאני סט.

וואנצן און קאקראוטשעס
פארניכטעט. ארבעט גאראנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

קלאסיפייד סעקשען Classified Section

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל, 5 ס. פער "אנייט ליין"	פאר 3 מאנאטן, $2.15 "
פאר א וואך, 20 ס. "	פאר 6 מאנאטן, $4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס. "	פאר 1 יאר, $7.50 "

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס. איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

מעדיצינישער מאסאזש

מרס. ה. ע. סאלאווי, פראפ. מאסאזשיס־טין. באהאנדלט פאראליזיס, לאמבעגא, אלע פארמען פון רימאטיזם, טרוקענע באנקעס. 838 סאמערסעט בלאק. טעלע־פאן 88 066; רעז. 53 410.

היים און אפיס פורניטשור פארלאנגט
פאר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

העמסטיטשינג געמאכט ווייל איר ווארט
סילק 5 סענט.
306 KENSINGTON BLDG.

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

7 רום הויז, פולי מאדערן, אוק פיני־שינג, סליפינג באלקאני. אין בעראוס עוועניו, ניט ווייט פון מיין סט. פרייז, $3,500. א גרויסע מציאה.

7 רום נייע סטאקא באנגאלאו, הייסע וואסער באהייצונג, אוק פינישינג, אוק פלארס, פראנטש טירן, צוויי סעטס פון פלאמבינג. אויסגעדעקארירט אויפן בעס־טען אופן. 50 פוס לאט. קאסט $10,000 צו בויען. צו פארקויפן פאר $6,500. א גרויסער סנעפ.

סוויטס צו פארדינגען אין די בעסטע בלאקס.

צו פארדינגען א 8 רום פולי מאדערן הויז אין 506 בעראוס עווע. $45 א מאנאט.

געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 55 761 און 53 807

א גוטע 7 אדער 8 רום הויז, איסט פון מיין סטריט, אין סט. דזשאנס דיסטריקט. פרייז ניט איבער $8,500. פארלאנגט צו אויסבייטן אויף א באנגאלאו אויף אל־פרעד עוועניו.

א נייער מאדעל 70 קרייסלער קאר און א קליר טייטל לאט אין גלענוואוד קרעסענט.

THE TRADERS TRUST COMPANY
400 Union Trust Building
Phone 26 891 Evg. 41 853

:: שטעלע פארלאנגט :: SITUATION WANTED

העבראישער לערער, דערפארענער פע־דאגאג, גיט לעקציעס אין העברייאיש, תנ"ך, אגדה, ליטעראטור, ווי אויך אידי־שע שפראך און ליטעראטור. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 5920.

א שדכן וויל זיך קאמוניקירן מיט א רא־יעלער פארטי. שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס 5936.

:: צו פארדינגען :: FOR RENT

צו פארדינגען א שיינעם דריי רום סוויט אין באלטיק אפארטמענט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאן 56 668.

צו פארדינגען א געפורנישטע רום מיט אלע באקוועמלאכקייטן אויף 328 מעגנוס עווע. (נאענט צו מיין סט. אדער סעלקירק)

צו פארדינגען איין רום און א קיטשן אין א פריוואטער היים. עלעקטריק, גאז און אלע באקוועמלאכקייטן. מעסיקע רענט. זיך ווענדן אין 367 טשארלס סטריט.

וויניפעג ביטש. צו פארדינגען אדער צו פארקויפן א 5 רום קאטעדזש, סקרינד ווע־ראנדע אין פראנט און ביים זייט. איינגאנ־צען געפארנישט. אנטהאלט פייער פליים און אלע באקוועמלאכקייטן, שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס 9732.

צו פארדינגען 2 רומס מיט א קיטשען, מיט אלע באקוועמלאכקייטן, שיין דעקא־רירט, הייסע וואסער צו יעדער צייט. זיך ווענדן 400 מאונטען עווע. טעל. 56 815.

צו פארדינגען א 4 רום סוויט, זומער קי־טשען און ווערענדע, ערשטן פלאר. הייסע וואסער שטענדיק, קאן גלייך אריינמופן. $35.00 א מאנאט. אויך

צו פארדינגען א רום און א קיטשען, גע־פארנישט, עלעקטריק לייט, הייסע און קאלטע וואסער. $10 א מאנאט. זיך ווענ־דען אין 390 סעלקירק עוו. טעל. 53 603.

סעלקירק אפארטמענטס
1059 סעלקירק עווע.
דריי רומס און באדרום, עלעקטריק אויוון און קיטשען. דער דאזיקער בלאק ווערט גרינדלאך באנייט און איבער דעקארירט. אוק פלארס ווע־רען געלייגט אין די האלס. רענט $27.50 א מאנאט.
THE ROYAL TRUST CO.
436 Main St. 846 478

צו פארדינגען א סוויט און בארבער שאפ צוזאמען אדער באזונדער. הייסע וואסער, עלעקטריק אויוון, טעלעפאן. זיך ווענדן אין 460 סעלקירק עוועניו.

צו פארדינגען א קאול יארד צוזאמען מיט אן אפיס און סקייל. זיך ווענדן אין 402 דאפערין עוועניו.

צו פארדינגען א גרויסע געפארנישטע רום. זיך ווענדן אין 484 פלארא עווע.

3 רומס צו פארדינגען, אין א באקוועמער הויז מיט אלע מאדערנע איינריכטונגען, אויך טעלעפאן. זיך ווענדן אין 235 פריי־טשארד עווע.

באָרד און רום אין וויניפעג ביטש

פארברייננגט אייער זומער וואקאציע אין א באקוועמער אומגעבונג. זייער גוטע מאלצייטן און אויפפאסונג. מעסיקע פרייזן. זיך ווענדן צו מרס. ר. פרידמאן, 5 אוק סטריט, וויניפעג ביטש.

צו פארדינגען, אויף סעלקירק עוועניו, נאך מעקענזי סטריט, א 5 רום קאטעדזש מיט א פוירנעס. טעלעפאנירט 51 305 אדער זיך ווענדן אין 717 סעלקירק עוועניו. מען קאן באלד אריינמופן.

צו פארדינגען 3 אדער 4 רומס אין א פריוואטער היים. הייסע וואסער, נוצן פון טעלעפאן, אלע באקוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין 382 אלפרעד עוועניו.

געשעפט געלעגנהייטן Business Opportunities

גראסערי און קאנפעקשאנערי, ערשט־קלאסיקער נארט ענד לאקיישאן, סטאק און פיקסטשורס $1,000, רענט מיט פיר רומס $35. זיכער צו מאכן א שיינעם לעבן.

מאנופעקטשורינג, עטלאכע אויסגעצייכנטע פראפאזישאנס פאר געשעפטסלייט מיט פון $2,500 ביז $15,000 קעש. נוצט אויס די זעלטענע געלעגנהייט און זעט אונז וואס שנעלער.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט

ה. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 MAIN ST. PHONE 51 000

צו פארקויפן א גוטע קאנפעקשאנערי און לייכטע גראסערי סטאר, אויף א גוטער סטריט. דורכשניטלאכער אומזאץ $1,500 א מאנאט. סטאק און פיקסטשורס קאמ־פליט $2,500. פאר ווייטערדיקע איינצעל־הייטן שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס 5864.

אין פעלעס טעאטער

אין פעלעס. וואו אלע גוטע בילדער ווערן געוויזן, וועלן היינט די פאטראניזי־רער קאנען זעען איינע פון די פיינסטע בילדער וואס איז ווען פראדוצירט געווארן. דאס בילד הייסט "די בליו איינדזשעל", מיט דעם בארימטן דייטשן מאווי סטאר עמיל דזשענינגס און מארלין דייטריך, אין די הויפט ראלן.

זעט ווי א פראפעסאר וועלכער זוכט צו באשיצן זיינע סטודענטן פון פארפירט צו ווערן, ווערט אליין פארפירט און ער ווערט דערנידעריקט אויף א שוידערלאכן אופן. ס'ווערט אויך געוויזן א קאמעדיע א. א. וו.

אין רידזשענט טעאטער

"דער שפיאן", א דראמע פון סאוועטן רוסלאנד, און די טעטיקייט פון דער גע־היים פאליציי, די טשעקא, ווערט היינט געוויזן אין רידזשענט טעאטער. דאס איז איינע פון די אינטערעסאנטסטע סאוועטי־שע מאווי בילדער וואו עס ווערט אפגע־שפיגלט דאס לעבן אין יענעם לאנד.

איר וועט זען א סך אינטערעסאנטע פא־סירונגען אין "דער שפיאן". זעט דאס בילד איר וועט עס געדיינקען א לאנגע צייט. עס ווערט אויך געוויזן אן אמוזירנדיקע קא־מעדיע און א. וו.

דאנקזאגונג

בנוגע דער קארעספאנדענץ פון מאי־21טן, האבן מיר ניט ערהאלטן קיין געלט פון קיין פרויען קאמיטעט באנק אקאונט, ווייל אזעלכער עקזיסטירט דא ניט. נאר מיר האבן איבערגענומען פון דעם פריע־ריקן קאמיטעט אן אקאונט אין באנק אויף דעם בייטראג פון $1.13. וועלכע סומע האט אנטהאלטן אויך דעם דערמאנטן אין אונזער פאריקער קארעספאנדענץ ראדיא בייטראג פון דעם יאר 1928, און וואס איז אנגעווענדעט געווארן אויף דער שול.

דאנערשטאג, מאי 26טן, האבן מיר גע־האט אביסל רעגן, וועלכער האט געדויערט אפשר פינף מינוט און האט קוים פייכט געמאכט דעם באדן.

שלמה סאק

אנב־אורחא

(שלום פון זייט 1)

אפגערעדט: סיי אין דער צאל מענשן וואס האט איבערגעפאקט דעם פרץ־שול זאל און סיי אין דער יום־טוב'דיקער שטימונג וואס האט באהערשט דעם עולם, איז ער געווען דער גרעסטער גראדואירונג באנקעט אין דער שולס געשיכטע.

דער עולם וואלט ווי אינסטינקטיוו דער־פילט, אז דער קריינקלאכער "באר מיצווא ספיטש" פעריאר פון דער שול איז שוין פארביי . . .

זעט אונזערע נייע זומער סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

אלע אידישע פרויען פון וויניפעג
זיינען איינגעלאדן צו קומען
דאנערשטאג, דעם 4־טן יוני
8.30 אוונט
אויף דער פארזאמלונג פונם פרויען קולטור פארבאנד פון תלמוד תורה
אין דער גרויסער תלמוד תורה האל
זייער וויכטיקעס צו פארהאנדלען
מרס. ד. שולמאן, פרעזידענטן

פלענער געמאכט אין פאראויס...

דער פונדאמענט פון א סך דערפאלגרייכע געשעפטן איז געלייגט געווארן אין צייטן פון עקאנאמישער איינשריינ־קונג, מיט דעם שכל'דיקן געברויך פון דרוקעריי. עס איז דא מער צייט צו ארגאנזירן א דירעקט־דורך־פאסט קאמ־פיין. גוטע פראיעקטירנדיקע פארמעס וואס וועלן שניידן די קאסטן פון אפערירונג . . . צו פארבעסערן לייבלס און רעפערס . . . און פארזארגן די דילערס מיט צוציענדיקער סיילס ליטעראטור. עס קאן זיין א גוטער מיטל ווי אזוי צו פארבעסערן אייערע געשעפטן דורך דעם געברויך פון גו־טער דרוק ארבעט. זאל אונזער דעפארטמענט פון קונסט ארבעט אייך באהילפיק זיין אויפן געביט פון פרינטינג . . . מיט דער צוגרייטונג פון קאפיע, מיט דער ארטיסטישער אויסשטעלונג פון שריפטן, קאלירן און בילדער, און אייך העלפן צו זעען און באגרייפן די מעגלאכקייטן פון סיילס און אלע אנדערע געשעפט טראנסאקציעס.

טעלעפאנירט 55 409

The Israelite Press
Limited
165 Selkirk Avenue
WINNIPEG